

VERANTWOORDINGSRAPPORTAGE

BELEIDSKADER SOCIAAL DOMEIN

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 INLEIDING	4
HOOFDSTUK 2 BEELD ZORGTOEWIJZINGEN	5
2.1 KOSTENOVERZICHT WMO EN JEUGDHULP 2018	5
2.2 KOSTENVERGELIJKING WMO 2017 – 2018.....	6
2.3 KOSTENVERGELIJKING JEUGDHULP 2017 – 2018.....	7
2.4 OVERZICHT TELEFONISCH CONTACT INWONERS MET VOORMEKAAR.....	7
2.5 KOSTENVERGELIJKING WMO EN JEUGDHULP REGIO	8
HOOFDSTUK 3 INZET VAN HET UITVOERINGSPROGRAMMA	11
3.1 THEMA 1: WERKEN VANUIT DE BEDOELING	12
3.2 THEMA 2: MEEDOEN	12
3.3 THEMA 3: VEILIG THUIS EN IN DE BUURT	13
3.4 THEMA 4: ARMOEDE	13
3.5 THEMA 5: GEZONDE LEEFSTIJL.....	13
3.6 THEMA 6: MANTELZORG	14
HOOFDSTUK 4 FINANCIËN SOCIAAL DOMEIN	15
4.1 UITVOERINGSPROGRAMMA.....	15
4.2 JAAROVERZICHT 2018.....	17
4.3 VOORUITBLIK OP HET BEGROTINGSJAAR 2019.....	21
4.4 VOORUITBLIK 2021 EN VERDER: WELKE ONTWIKKELINGEN KOMEN OP ONS AF?	21
4.5 ONTWIKKELING VAN DE INKOMSTEN	22
HOOFDSTUK 5 STUREN IN HET SOCIAAL DOMEIN.....	23
5.1 SPOOR 1: UITVOERINGSPROGRAMMA ‘SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN’	23
5.2 SPOOR 2: AANSCHERPING IN HET PROCES VAN ZORGTOEWIJZING	24
5.3 SPOOR 3: INVLOED UITOEFENEN OP DE INKOMSTEN	26
5.4 SPOOR 4: INZET BINNEN DE REGIO	28
5.5 SPOOR 5: KRITISCH KIJKEN NAAR DE REGULIERE UITGAVEN.....	29
BIJLAGE 1 INDICATOREN BIJ DE MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN.....	322

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

NET ALS HEEL VEEL ANDERE GEMEENTEN KENT BERKELLAND EEN GROTE OPGAVE ALS HET GAAT OM UITVOERING GEVEN AAN DE TAKEN BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN. WIJ WILLEN INWONERS DE ZORG GEVEN DIE ZIJ NODIG HEBBEN EN DAT BINNEN DE BESCHIKBARE MIDDELEN EN MET DE BESCHIKBARE MENSKRACHT. TEGELIJKERTIJD ZIJN ER ALLERLEI ONTWIKKELINGEN GAANDE DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE UITVOERING VAN HET SOCIAAL DOMEIN.

Binnen het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ werken we hard aan deze opgave. De verantwoording van dit programma vindt plaats binnen de reguliere verantwoording (P&C-cyclus). Naast deze reguliere cyclus heeft uw Raad gevraagd om een extra verantwoording, waarin er meer ruimte is om in te gaan op een aantal aanvullende vragen:

- waar staan we nu in de uitvoering van Wmo en Jeugd?
- waar willen we naar toe, op welke maatschappelijke effecten sturen we?
- en hoe kunnen we meer inzicht krijgen in de financiën binnen het sociaal domein en de sturingsmogelijkheden die de gemeente heeft?

Deze verantwoordingsrapportage geeft antwoord op deze vragen. In een gezamenlijk proces met een vertegenwoordiging van alle fracties is vastgesteld welke thema's in deze rapportage aan de orde horen te komen. We volgen daarin de volgende opzet:

- Hoofdstuk 2: een beeld van de zorgtoewijzingen Jeugd en Wmo.
- Hoofdstuk 3: de inzet van het uitvoeringsprogramma en de maatschappelijke effecten die wij beogen.
- Hoofdstuk 4: inzicht in de financiën in het sociaal domein, voor zowel het uitvoeringsprogramma, het jaar 2018 (aansluit bij de reguliere P&C-cyclus) en een korte vooruitblik over 2019 en verder.
- Hoofdstuk 5: sturen in de reguliere uitgaven binnen het sociaal domein en welke richting we hierin kiezen.

HOOFDSTUK 2

BEELD ZORGTOEWIJZINGEN

DE GEMEENTE IS VANUIT DE JEUGDWET EN WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO) VERANTWOORDELIJK VOOR DE ZORGTOEWIJZINGEN VAN VOORZIENINGEN. DEZE ZORGTOEWIJZINGEN WORDEN NIET ALLEEN GEDAAN DOOR VOORMEKAAR, MAAR OOK DOOR HUISARTSEN EN GECERTIFICEERDE INSTELLINGEN. IN DIT HOOFDSTUK VINDT U EEN OVERZICHT VAN DEZE ZORGTOEWIJZINGEN. WAAR DAT KAN, IS EEN ONDERSCHIED GEMAAKT TUSSEN DE KERNEN IN DE GEMEENTE BERKELLAND. DAARNAAST IS EEN OVERZICHT GEGEVEN VAN DE ZORGTOEWIJZINGEN IN 2017 EN 2018 EN VERGELIJKEN WE BERKELLAND MET EEN AANTAL GEMEENTEN IN DE REGIO.

2.1 KOSTENOVERZICHT WMO EN JEUGDHULP 2018

Kosten 2018 per kern ZIN	Kosten WMO	Aantal inwoners met een WMO maatwerkvoorziening	Gemiddelde kosten WMO per inwoner met maatwerkvoorziening	Kosten Jeugdhulp	Aantal inwoners met een Jeugdhulp maatwerkvoorziening	Gemiddelde kosten Jeugdhulp per inwoner met maatwerkvoorziening
Borculo	€ 1.631.850,00	396	€ 4.120,83	€ 1.546.139,00	218	€ 7.092,38
Eibergen	€ 2.378.946,00	537	€ 4.430,07	€ 1.903.535,00	295	€ 6.452,66
Neede	€ 1.848.761,00	391	€ 4.728,29	€ 2.386.013,00	220	€ 10.845,51
Ruurlo	€ 1.187.879,00	283	€ 4.197,45	€ 899.546,00	167	€ 5.386,50
Jeugdhulp buiten gemeente volgens wpb				€ 2.084.025,00	60	€ 34.733,75
Totaal	€ 7.047.436,00	1.607	€ 4.385,46	€ 8.819.258,00	960	€ 9.186,73

PGB budget 2018 per kern	Kosten WMO	Aantal inwoners met een WMO maatwerkvoorziening	Gemiddelde kosten WMO per inwoner met maatwerkvoorziening	Kosten Jeugdhulp	Aantal inwoners met een Jeugdhulp maatwerkvoorziening	Gemiddelde kosten Jeugdhulp per inwoner met maatwerkvoorziening
Borculo	€ 139.916,00	43	€ 3.253,86	€ 64.399,00	11	€ 5.854,45
Eibergen	€ 235.719,00	60	€ 3.928,65	€ 147.440,00	25	€ 5.897,60
Neede	€ 323.606,00	74	€ 4.373,05	€ 252.995,00	22	€ 11.499,77
Ruurlo	€ 41.361,00	11	€ 3.760,09	€ 48.068,00	8	€ 6.008,50

Bestedingen PGB budget 2018	Totaal
WMO	€ 649.414,00
Jeugdwet	€ 390.140,00
Totaal	€ 1.039.554,00

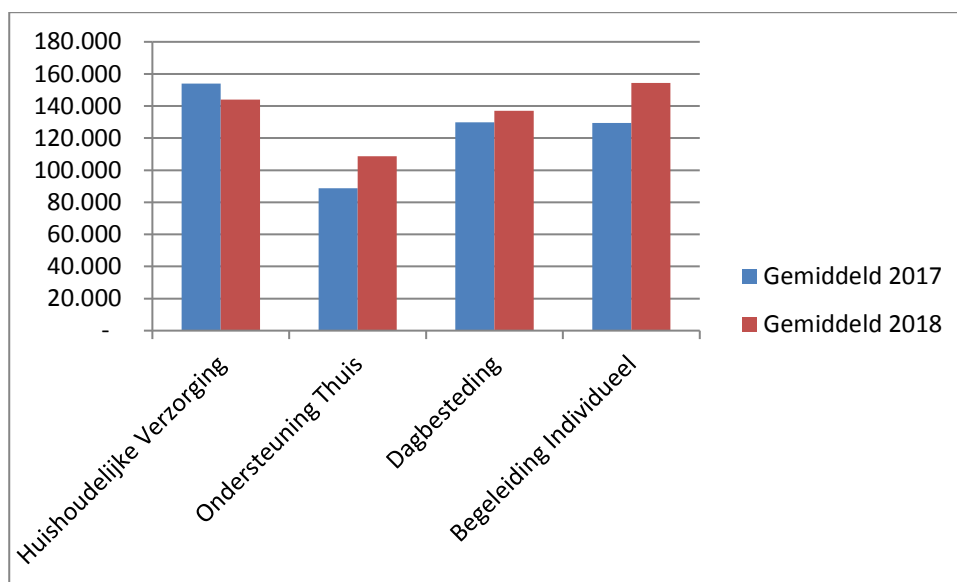
In bovenstaande tabellen is per kern weergegeven wat het aantal voorzieningen is dat is ingezet, wat de kosten zijn die daarbij horen en wat de gemiddelde kosten per voorziening zijn. Er is een onderscheid gemaakt tussen maatwerkvoorzieningen en voorzieningen in het kader van een persoonsgebonden budget (PGB). Wat opvalt, is dat de gemiddelde kosten per kern bij Wmo dichter bij elkaar liggen dan bij Jeugd. Dat heeft er mee te maken dat er bij Jeugd zeer intensieve en daarbij dure trajecten zijn. Ter illustratie: een verblijfstraject in een

specialistische gesloten setting kost gemiddeld 314 euro per etmaal. De kosten per traject zijn zo verschillend, dat dit terug te zien is in de gemiddelde kosten. Dit is bij Wmo minder het geval.

In tabel 2.1 zijn alle lasten opgenomen die onder de Wmo vallen, behalve de woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen. Het doel is hier om vergelijkbare lasten per kern weer te geven en daarom zijn alleen de voorzieningen waarvan veel inwoners gebruik maken meegenomen. In hoofdstuk 4 zijn wel alle lasten opgenomen, daarom zijn er in de cijfers verschillen te zien. Dit geldt in beperkte mate ook voor jeugd.

Bij zorgtoewijzingen is er een verschil tussen de beschikte zorg (datgene wat we als gemeente hebben toegewezen) en de daadwerkelijk geleverde zorg (en de kosten die dat uiteindelijk met zich mee brengt). Niet alle beschikte zorg wordt ingezet, bijvoorbeeld omdat zorg niet langer nodig is of omdat er tijdelijk minder geleverd wordt door vakantie van de inwoner. Bij ZIN (Zorg in Natura; door de gemeente gecontracteerde zorg) komt dat naar voren in een verschil tussen de beschikkingen en de declaraties die aanbieders versturen. Bij PGB (Persoonsgebonden budget, waarbij de inwoner bepaalt wie de zorgverlener wordt) krijgen we hier als gemeente achteraf beeld over, omdat betaling verloopt via de Sociale verzekeringsbank. In bovenstaande tabel wordt zichtbaar dat de bedragen die uiteindelijk worden uitgegeven, een stuk lager liggen dan de toegewezen zorg.

2.2 KOSTENVERGELIJKING WMO 2017 – 2018

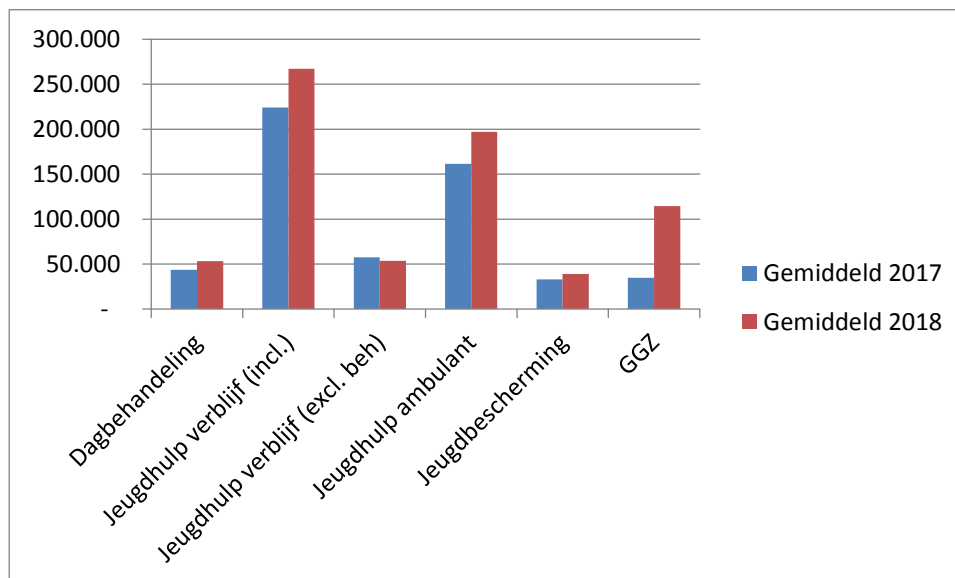

In bovenstaande tabel is het totaal bedrag aan voorzieningen Wmo weergegeven van zowel 2017 als 2018. Voor huishoudelijke verzorging nemen de lasten af, omdat deze nu geregistreerd worden onder Ondersteuning Thuis. Voor de totale kosten huishoudelijke hulp kunnen deze twee zorgvormen bij elkaar worden opgeteld. Per periode wordt er fors meer uitgegeven op de grootste zorgvormen. Dit komt met name omdat:

- de intensiteit van de zorg toeneemt door een toenemende zorgvraag.
- de tarieven voor deze vormen van zorg zijn gestegen, met name door de gewijzigde CAO voor deze beroepsgroep.

Het aantal afgegeven voorzieningen is niet sterk gestegen.

2.3 KOSTENVERGELIJKING JEUGDHULP 2017 – 2018

In bovenstaande tabel zijn de grootste zorgvormen voor jeugd weergegeven. Ook voor jeugd zijn de lasten per periode fors toegenomen. Aandachtspunt hierbij is dat van aanbieders in de GGZ in 2017 en ook begin 2018 niet alle betalingen via het gegevensknooppunt werden verwerkt, terwijl eigenlijk alle zorgleveranciers dit vanaf begin 2017 hadden moeten doen. In de loop van 2018 zijn de meeste aanbieders in de GGZ dit wel gaan doen. Dit verklaart de relatief grote stijging. Hetzelfde geldt, maar dan in mindere mate, voor de ambulante hulpverlening.

In de jeugdhulp komen de stijgende lasten met name voort uit toename van het aantal toegekende voorzieningen door een toenemende vraag.

2.4 OVERZICHT TELEFONISCH CONTACT INWONERS MET VOORMEKAAR

2018	aantal gesprekken	Aantal meldingen	Wel gesprek geen melding
januari	x	x	x
februari	497	110	387
maart	627	152	475
april	537	149	388
mei	499	139	360
juni	499	146	375
Juli	582	124	458
Augustus	632	169	463
september	566	124	442
Oktober	755	185	570
November	914	345	569
December	556	119	437
TOTAAL	7086	1854	5232

(EXCLUSIEF DIRECT CONTACT MET VMK REGISSEUR)

In bovenstaande tabel is het aantal telefonische contactmomenten met inwoners weergegeven. Deze cijfers worden geregistreerd vanaf februari 2018. Als een telefoongesprek leidt tot een melding, volgt er een keukentafelgesprek. Wanneer er geen melding volgt, betekent dit dat door het telefonisch contact de inwoner ondersteund is in, of begeleid naar, het vinden van de juiste voorliggende voorziening, gebruik van een algemene voorziening of is verwezen naar een andere organisatie.

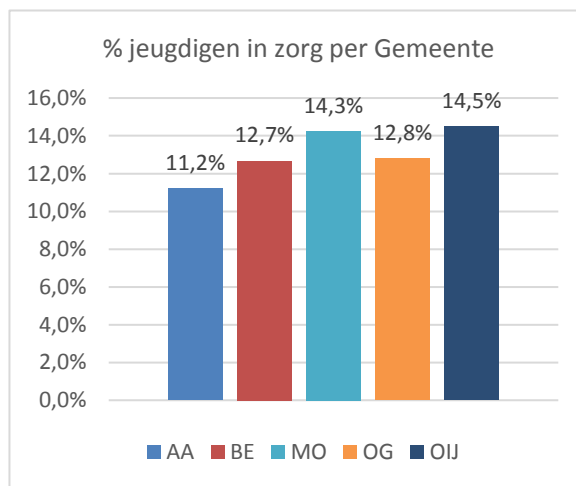
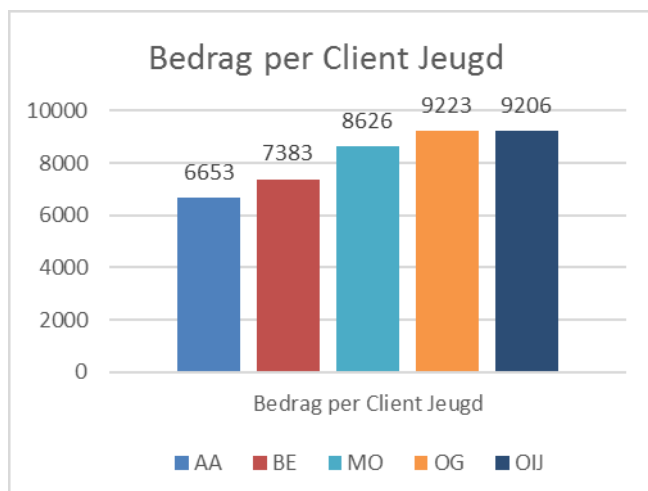
2.5 KOSTENVERGELIJKING WMO EN JEUGDHULP REGIO

ANALYSE 2018 JEUGD, WMO BEGELEIDING EN HUISHOUDELIJKE HULP ACHTERHOEK

In de volgende tabellen en grafieken maken we een vergelijking met een aantal gemeenten binnen onze regio, op de jeugdhulp, Wmo begeleiding en Huishoudelijke Hulp. Niet van alle gemeenten in de regio is het op dit moment mogelijk vergelijkbare, betrouwbare gegevens te laten zien. Op het gebied van jeugdhulp is te zien dat het percentage jeugdigen bij alle gemeenten dicht bij elkaar zit. Het percentage van jeugdigen in zorg en het gemiddelde bedrag hiervoor is wel heel verschillend. Berkelland heeft een laag percentage jeugdigen in zorg en de uitgaven per cliënt zijn gemiddeld. De verschillen op het gebied van Wmo zijn minder in het oog springend. Wel komt naar voren dat de kosten per cliënt van Huishoudelijke Hulp in Berkelland gemiddeld hoog zijn.

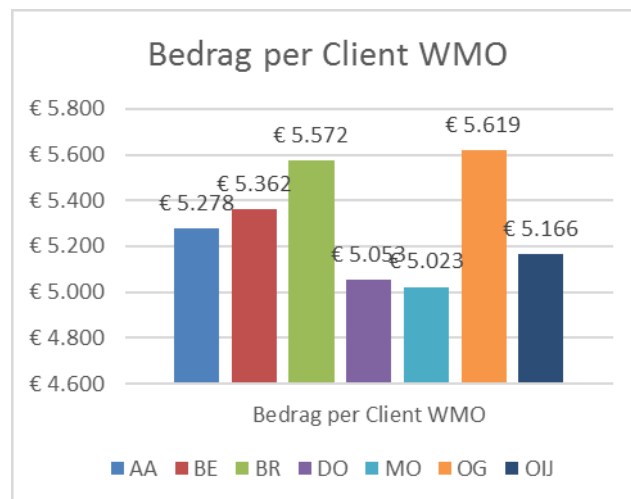
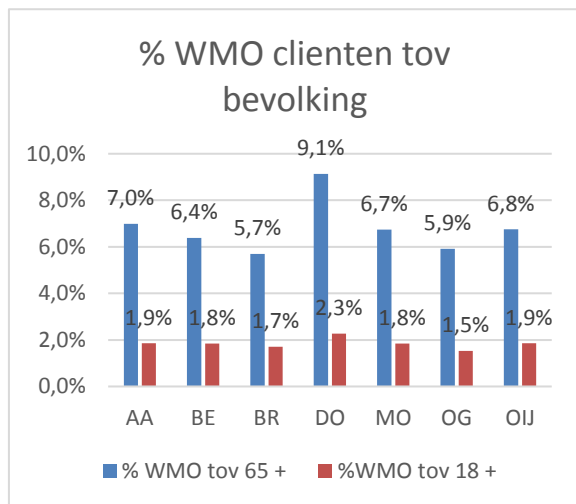
Jeugd Zorg in Natura

Gemeente	Inwoners	% Jeugd	aantal Jeugd in Zorg	% Jeugd in zorg	Bedrag Per Client Jeugd
Aalten	27.047	20,4%	620	11,2%	6653
Berkelland	44.238	19,4%	1088	12,7%	7383
Doetinchem	57.068	20,1%	2191	19,1%	5087
Montferland	35.316	18,3%	922	14,3%	8626
Oost Gelre	29.634	20,6%	782	12,8%	9223
Oude IJsselstreek	39.568	19,5%	1116	14,5%	9206

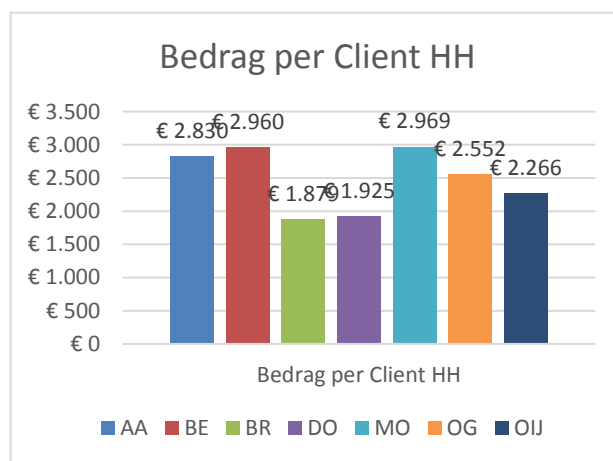
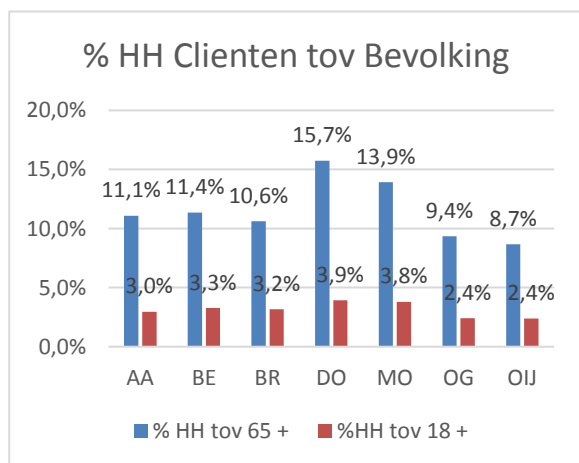
WMO Begeleiding Zorg in Natura

Gemeente	Inwoners	% WMO 65 +	% WMO 18 +	aantal in zorg	Bedrag Per Client WMO
Aalten	27.047	6,99%	1,86%	400	€ 5.278
Berkelland	44.238	6,39%	1,85%	659	€ 5.362
Bronckhorst	36.410	5,70%	1,71%	504	€ 5.572
Doetinchem	57.068	9,14%	2,28%	1038	€ 5.053
Montferland	35.316	6,74%	1,84%	531	€ 5.023
Oost Gelre	29.634	5,92%	1,53%	359	€ 5.619
Oude IJsselstreek	39.568	6,76%	1,86%	593	€ 5.166

HH Zorg in Natura

Gemeente	Inwoners	% WMO 65 +	% WMO 18 +	aantal in zorg	Bedrag Per Client HH
Aalten	27.047	11,1%	3,0%	635	€ 2.830
Berkelland	44.238	11,4%	3,3%	1171	€ 2.960
Bronckhorst	36.410	10,6%	3,2%	939	€ 1.879
Doetinchem	57.068	15,7%	3,9%	1788	€ 1.925
Montferland	35.316	13,9%	3,8%	1097	€ 2.969
Oost Gelre	29.634	9,4%	2,4%	567	€ 2.552
Oude IJsselstreek	39.568	8,7%	2,4%	760	€ 2.266

Er is een afwijking zichtbaar in het aantal cliënten dat zorg ontvangt in de regionale tabel in vergelijking met het daadwerkelijke aantal cliënten in Berkelland. Bij Wmo wordt dit veroorzaakt doordat er een overlap zit in het aantal inwoners dat huishoudelijke hulp en begeleiding ontvangt. Bij Jeugd is een aantal jongeren dat hulp ontvangt vanuit GGZ-jeugdvoorzieningen dubbel meegeteld. Het percentage van inwoners in zorg in Berkelland komt in werkelijkheid daarom iets lager uit.

Binnen de zorgtoewijzingen valt verder het volgende op:

- ambulante jeugdhulp is in 2018 gestegen van 485 naar 642 zorgtoewijzingen. Specialistische jeugd GGZ is in 2018 gestegen van 311 naar 387. Zoals eerder aangegeven is er op het totale jeugdtoewijzingen een stijging zichtbaar, die deels verklaard wordt door betere registratie van aanbieders.
- in de kern Eibergen zijn er naar verhouding meer zorgtoewijzingen, met name begeleiding individueel en Ondersteuning Thuis. Dit komt onder andere doordat veel openstaande meldingen uit 2017 begin 2018 zijn opgepakt. Dat leidt 'automatisch' tot lagere kosten in 2017 en hogere kosten in 2018.
- Het aantal unieke cliënten Wmo Ondersteuning Thuis en Huishoudelijke Hulp verandert minimaal, maar de kosten Ondersteuning Thuis stijgen wel. Dit kan verklaard worden door een hoger tarief, maar ook door behoefte aan zwaardere inzet.

HOOFDSTUK 3

INZET VAN HET UITVOERINGSPROGRAMMA

IN DIT HOOFDSTUK ZOOMEN WE SPECIFIEK IN OP DE MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN DIE WE MET HET UITVOERINGSPROGRAMMA 'SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN' WILLEN BEREIKEN. DIT UITVOERINGSPROGRAMMA VALT ONDER HET PROGRAMMA 'ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT'.

HET UITVOERINGSPROGRAMMA ZET IN OP HET REALISEREN VAN MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN IN HET SOCIAAL DOMEIN, MET ALS DOEL EEN STRUCTURELE BIJDRAGE TE LEVEREN AAN KOSTENVERLAGING EN/OF EEN BETERE DIENSTVERLENING AAN ONZE INWONERS. DE VERANTWOORDING VINDT PLAATS OP THEMANIVEAU:

- thema 1: werken vanuit de bedoeling
- thema 2: meedoen
- thema 3: veilig thuis en in de buurt
- thema 4: armoede
- thema 5: gezonde leefstijl
- thema 6: mantelzorg

Elk thema beoogt één of meerdere maatschappelijke effecten te sorteren waarbij succesfactoren geformuleerd zijn. Succesfactoren zijn activiteiten en processen die volgens ons nodig zijn om doelstellingen te realiseren en een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke effecten. Een aantal succesfactoren komt bij verschillende thema's terug. Vervolgens zijn de maatschappelijke effecten op onderdelen meetbaar gemaakt met indicatoren. De totale set aan indicatoren is opgenomen in de bijlage, maar een aantal van deze indicatoren zijn bij de thema's genoemd.

We starten elk(e) activiteit/ proces met een nulmeting: waar staan we op dit moment? Er is voor het formuleren van de indicatoren en het vullen van de nulmeting geput uit bestaande bronnen. Deze werkwijze is voor ons nieuw en op dit moment nog niet volledig. De geformuleerde indicatoren en de nulmeting geven een indicatie van de huidige stand van zaken in de gemeente Berkelland op specifieke onderdelen binnen het sociaal domein. De komende tijd zullen we deze informatie dus verder aanvullen en aanscherpen.

In 2020 houden we een evaluatie en bepalen we zo mogelijk welke plannen een structureel karakter moeten krijgen. In deze evaluatie kijken we kwalitatief hoe het staat met de uitvoeringsplannen en proberen we ook op basis van de indicatoren te zien of de plannen effect hebben. Deze nulmeting vormt daarbij het startpunt. Niet bij alle plannen zal het mogelijk zijn op dat moment te bepalen of structurele inzet gewenst is; sommige plannen zijn daarvoor te kort geleden van start gegaan. Dan wordt bij de evaluatie bepaald op welk moment wel geëvalueerd en besloten wordt over de voortgang van het project.

3.1 THEMA 1: WERKEN VANUIT DE BEDOELING

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

1. Inwoners worden in hun eigen leefomgeving effectief en efficiënt geholpen met hun (hulp)vraag.
2. Er wordt door alle netwerkpartners gewerkt 'vanuit de bedoeling'. Daaronder vallen gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties, vrijwilligersorganisaties en zorgverleners.

SUCCESFACTOREN

In het kader van professioneel samenwerken, willen wij meer vanuit vertrouwen gaan samenwerken. Om dit te bereiken, werken we volgens de methodiek 'werken vanuit de bedoeling'. Wij streven naar een zo groot mogelijke bekendheid van deze werkmethode bij onze samenwerkingspartners. Om dat te bereiken is het van belang dat partners in het sociaal domein elkaar kennen, snel weten te vinden en constructief samenwerken. Wij streven er naar dat inwoners adequaat en efficiënt toegeleid worden naar de juiste hulp, uitgaande van hun eigen kracht. De verordeningen binnen de gemeente Berkelland ondersteunen deze dienstverlening en het werken vanuit de bedoeling. Er is sprake van één gezin, één plan, één regisseur. Rollen en verantwoordelijkheden moeten eenduidig helder zijn bij alle partijen. Aandachtspunt blijft dat we weten hoe en wanneer gegevens gedeeld en verwerkt mogen worden.

3.2 THEMA 2: MEEDOEN

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

1. (Kwetsbare) inwoners ontwikkelen zich verder door participatie en krijgen waar nodig daar passende ondersteuning bij.
2. Alle inwoners van de gemeente Berkelland tellen en doen mee.

SUCCESFACTOREN

Meedoen aan de samenleving kan op veel manieren. Wij vinden het belangrijk dat meer inwoners in de gemeente Berkelland (blijvend) participeren in de vorm van onderwijs, vrijwilligerswerk of op de arbeidsmarkt. Hiervoor willen we deze inwoners bereiken en activeren. We willen daarom graag dat partners in het sociaal domein elkaar kennen en goed samenwerken.

We willen graag dat jongeren in elke kern meer mogelijkheden hebben om zich te ontwikkelen en dat in elke kern inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt mee kunnen doen. Herkenbare en benaderbare ontmoetingsplekken kunnen hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

Randvoorwaarden om mee te kunnen (blijven) doen, zijn onder andere de toegankelijkheid van voorzieningen/regelingen voor mensen met een laag inkomen en een dekkend en betaalbaar aanbod van vervoersvoorzieningen.

3.3 THEMA 3: VEILIG THUIS EN IN DE BUURT

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

1. Inwoners worden in hun eigen leefomgeving effectief en efficiënt geholpen met hun (hulp)vraag.
2. Inwoners voelen zich veilig in hun eigen leefomgeving.
3. Kinderen en jongeren ontwikkelen zich en groeien op in een veilige leefomgeving.

SUCCESFACTOREN

Wij streven er naar dat onze inwoners veilig en vitaal kunnen opgroeien, leven, werken en wonen. Als inwoners onveilige situaties herkennen en signaleren, willen wij graag dat inwoners en partners weten waar zij hierover een melding kunnen doen. Signalen van onveiligheid komen daardoor bij de juiste persoon terecht. Om dat te bereiken is het van belang dat partners in het sociaal domein elkaar kennen, snel weten te vinden en constructief samenwerken. Wij streven er naar dat inwoners adequaat en efficiënt toegeleid worden naar de juiste, (in)formele hulp, vanuit de gedachte dat inwoners worden ondersteund uitgaande van hun eigen kracht. Leefbare kernen kunnen hieraan bijdragen. Aandachtspunt blijft dat we weten hoe en wanneer gegevens gedeeld en verwerkt mogen worden.

3.4 THEMA 4: ARMOEDE

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

1. Inwoners van de gemeente Berkelland hebben een gezonde financiële huishouding en krijgen waar nodig daar passende ondersteuning bij.

SUCCESFACTOREN

Wij streven er naar, uit oogpunt van preventie, om armoede niet te laten ontstaan en daar waar inwoners armoede ervaren hen hierin te ondersteunen, uitgaande van hun eigen kracht. Er is sprake van een goede samenwerking tussen Voormekaar en SDOA en één regisseur. Rollen en verantwoordelijkheden moeten voor iedereen duidelijk zijn. Ook willen wij de keten preventie, armoede en schulden versterken. Er is een goede digitale infrastructuur waarmee inwoners eenvoudig en snel aanvragen (minima) regelingen kunnen doen. Wij streven er naar dat inwoners worden geholpen bij het voorkomen van schulden en hun financiën op orde hebben. Daarvoor is het nodig dat wij de oorzaken van armoede in zicht hebben en oppakken.

3.5 THEMA 5: GEZONDE LEEFSTIJL

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

1. Onze inwoners zijn optimaal vitaal en gezond.
2. Alle inwoners van de gemeente Berkelland tellen en doen mee.

SUCCESFACTOREN

Gezondheid is voor iedereen de basis om makkelijker actief mee te kunnen doen met en in de Berkellandse samenleving. Wij vinden het belangrijk dat kwetsbare doelgroepen duurzaam deelnemen aan sport en/ of beweging. Dat bereiken wij onder ander met een vitaal en toekomstbestendig verenigingsleven. Wij ondersteunen en stimuleren onze inwoners tot een gezonde(re) leefstijl. Om dat te bereiken, willen wij verenigingen en scholen stimuleren in te zetten op een gezonde leefstijl. Hierdoor streven wij na dat inwoners meer bekend zijn met, en in staat zijn om, gezonde(re) keuzes te maken. De leefomgeving kan hierin een rol spelen, bijvoorbeeld door er voor te zorgen dat er voldoende aanbod is van ontmoetingsplekken en deze bekend

zijn. Op die manier hopen wij dat wij de zelfredzaamheid van onze inwoners behouden en versterken en dat er minder vaak beroep op dure zorgvoorzieningen wordt gedaan.

Voorzieningen gerelateerd aan sport en cultuur zijn financieel en fysiek toegankelijk voor kwetsbare inwoners.

3.6 THEMA 6: MANTELZORG

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

1. Betrokkenen uit de leefomgeving van mantelzorgers hebben meer oog voor hen en bieden waar nodig passende ondersteuning.
2. Onze inwoners zijn optimaal vitaal en gezond.

SUCCESFACTOREN

Wij zorgen voor de huidige en toekomstige mantelzorgers in onze gemeente. Bewustwording rondom mantelzorg bij álle betrokkenen uit de leefomgeving van de mantelzorger (werk, buurt, vrije tijd, school, thuis en zorg) is een randvoorwaarde voor voldoende (passende) ondersteuning voor mantelzorgers. Daartoe beschikken mantelzorgers en betrokkenen over de nodige (nieuwe) kennis en vaardigheden. Wij streven hiermee naar minder (over)belasting bij mantelzorgers. De term mantelzorg is meer bekend bij alle betrokkenen uit de leefomgeving van de mantelzorger. Dit draagt bij aan de (h)erkenning bij de mantelzorgers. Het is van belang dat partners in het sociaal domein elkaar kennen en snel weten te vinden.

Wij ondersteunen en stimuleren onze inwoners tot ontspanning en beweging. De leefomgeving kan hierin een rol spelen.

HOOFDSTUK 4

FINANCIËN SOCIAAL DOMEIN

IN DIT HOOFDSTUK GAAN WE IN OP DE FINANCIËN BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN. WE STAAN EERST STIL BIJ DE ACTUELE STAND VAN ZAKEN BINNEN HET UITVOERINGSPROGRAMMA. DAARNA GEVEN WE EEN BEELD VAN 2018. DIT BEELD KOMT OOK TERUG IN DE JAARRAPPORTAGE BINNEN DE REGULIERE P&C-CYCLUS VAN DE GEMEENTE, MAAR IN DEZE VERANTWOORDINGSRAPPORTAGE WORDT MEER INHOUDELIJKE TOELICHTING GEGEVEN. TEN SLOTTE GEVEN WE EEN VOORUITBLIK OP ONTWIKKELINGEN DIE WE ZIEN VOOR 2019 EN VERDER EN HOE WE OM WILLEN GAAN MET MOGELIJKE ONTWIKKELINGEN IN DE INKOMSTEN.

4.1 UITVOERINGSPROGRAMMA

Met het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken, Samen Doen' willen we de zorg verbeteren en ook zeer nadrukkelijk komen tot lagere lasten door te investeren in het preventieve veld. In totaal is er voor 3 jaar € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld. In de begroting zijn de plannen ingedeeld per thema. In het ene thema worden de begrootte kosten overschreden, in het andere thema is nog ruimte. Bij het maken van de begroting voor het uitvoeringsprogramma werd duidelijk dat veel plannen onder meerdere thema's passen. Daarom is bij de begroting de financiële ruimte per thema losgelaten. Het beschikbare budget uit het uitvoeringsprogramma biedt voldoende ruimte om de geplande initiatieven op te pakken.

De begroting vindt u op de volgende pagina en gaat over alle voorgestelde plannen binnen het uitvoeringsprogramma. Voordat we starten met de uitvoering van een plan, vragen we eerst het college een besluit te nemen. We stellen onszelf steeds de vraag in hoeverre het voorgestelde plan bijdraagt in het gewenste maatschappelijke effect en in het terugbrengen van individuele zorg (zie hoofdstuk 3). In de tabel staat weergegeven welke budgetten zijn toegekend. Dat betekent niet dat deze middelen al volledig zijn besteed, omdat veel plannen een doorlooptijd hebben tot 2021.

Plan	Stappen/projecten(evt)	Budget	Toegekend
WERKEN VANUIT DE BEDOELING			
Werken vanuit de bedoeling	Proces en begeleiding	€ 25.000	
Werken vanuit de bedoeling delen met stakeholders	Bijeenkomsten en businesscase	€ 15.000	
Werken vanuit de bedoeling delen met stakeholders	Implementatie werkwijze Sociaal Hospitaal	€ 60.000	
Samenwerkingsafspraken herijken	Proces en begeleiding	€ 10.000	
Bestaande netwerk Sociaal Domein versterken	PvA netwerk versterken	€ 10.000	
Sociale kaart	Implementatie Sociale kaart	€ 25.000	
één gezin, één plan, één regisseur	Regierol VMK en SDOA	€ 25.000	
Clïëntondersteuning in de intake	Financiering vanuit 1.6	€ -	
Overig	Monitoring GGD	€ 3.000	€ 3.000
Overig	Onderzoek AEF	€ 18.000	€ 15.000
TOTAAL Werken vanuit de bedoeling		€ 191.000	€ 18.000
MEEDOEN			
MOP	Proces en begeleiding	€ 10.000	
Bestaande infrastructuur rond participatie	Externe evaluatie, projectleider	€ 65.000	
Vrijwilligerspunt	Opzet vrijwilligerspunt	€ 184.000	
Dementievriendelijke samenleving	Projectleider en uitvoering projectplan	€ 108.000	€ 108.000
Ondersteuning Thuis	Vanuit regulier budget	€ -	
Meedoen en activiteiten	inbedden meedoenactiviteiten en lokale activiteiten meedoenapplicatie	€ 217.000	
Klachtenmeldpunt	Niet inzetten	€ -	
	Jongerenwerk 2017-2018	€ 100.000	€ 100.000
	Jongerenwerk 2019-2020	€ 232.300	€ 232.300
Pilot Samen voor jongeren in Nee	Project Jimmy's	€ 170.700	€ 170.700
Vervoersvoorzieningen	Kleinschalige vervoersvoorzieningen	€ 50.000	€ 10.000
	Onderzoek initiatief vrijwilligersvervoer	€ 5.000	€ 5.000
TOTAAL meedoen		€ 1.142.000	€ 626.000
VEILIG THUIS EN IN DE BUURT			
Sterk netwerk gericht op preventie	Financiering uit 1.4	€ -	
Vergroting bewustwording inwoners	Financiering uit 1.4	€ -	
Project Complexe echtscheidingen	Pilot steungezinnen	€ 22.000	€ 8.000
POH-jeugd	Projectleider en inzet POH bij huisarts	€ 180.000	€ 180.000
Onderzoek sociale veiligheidsbeleving	Uitvoeringskosten onderzoek	€ 5.000	
Campagne Lang zullen we wonen	Campagne werk aan de woning	€ 20.000	€ 20.000
Opvang verwarde personen in eigen leefomgeving	Inzet stadskamer en meldpunt niet acute zorg	€ 130.000	
TOTAAL veilig thuis en in de buurt		€ 357.000	€ 208.000
ARMOEDE			
Preventie armoede en schulden	Ontwikkeling preventie aanpak	€ 120.000	
Oprichten SHV platform	Implementatie platform voor stakeholders	€ 20.000	
Informatievoorziening armoede en schuldhulpverlening	Implementatie website	€ 20.000	
Toegang tot schuldhulpverlening en hulp bij armoede	Stroomlijnen processen en klantroutes	€ 70.000	
TOTAAL armoede		€ 230.000	€ -
GEZONDE LEEFSTIJL			
Gezondere scholen en verenigingen	Stimuleren van rookvrije sportomgeving enz.	€ 40.000	
Netwerk kennisdeling gezondheidsthema's	Financiering uit 1.4	€ -	
Toegankelijk samen sporten en bewegen	Sportkadercoach voor kwetsbare doelgroepen	€ 130.000	
Toegankelijk samen sporten en bewegen	Bewegen in de openbare ruimte	€ 30.000	
Toegankelijk samen sporten en bewegen	Implementatie sociaal domein in sport	€ 40.000	
Welzijn op recept	Implementatie pilot	€ 30.000	
Ketenaanpak jeugd	Preventie Platform Jeugd	€ 60.000	€ 30.000
TOTAAL gezonde leefstijl		€ 330.000	€ 30.000
MANTELZORG			
Mantelzorgsteunpunt	Implementatie mantelzorgsteunpunt	€ 250.000	250.000
TOTAAL mantelzorg		€ 250.000	€ 250.000
Totale kosten		€ 2.500.000	€ 1.132.000

4.2 JAAROVERZICHT 2018

Het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' laat in 2018 een voordeel zien van €19.000,- (peildatum 26 maart 2019). Het resultaat zoals hieronder is opgenomen in de tabel, bedraagt € 158.000,- negatief. Daar zit echter voor een bedrag van € 177.000,- aan lasten voor het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken, Samen Doen' in verwerkt. Corrigeren we het saldo voor die uitgaven, dan resteert het bovengenoemde resultaat van € 19.000,-.

Er vindt op dit moment echter nog volop afstemming plaats over de geleverde productie in 2018 met de zorgaanbieders, dus we verwachten dat nog meer zorg in rekening wordt gebracht. Tot het moment van vaststelling van de jaarrekening 2018 houden we rekening met aanvullende kosten tot maximaal € 500.000,- voor 2018.

In onderstaande tabel geven we ook een toelichting op het resultaat van dit moment (laatste kolom). Daarbij moet opgemerkt worden dat in de najaarsnota de begroting zeer fors is verhoogd tot het lastenniveau waar op dat moment zicht op was. In die zin is het alleen een indicatie dat we beter in staat zijn om de lasten gedurende het boekjaar te prognosticeren.

GEEN VERGELIJKING MET BOEKJAREN 2015 EN 2016

Sinds 2017 werken we met het landelijke gestandaardiseerde Gemeentelijke Gegevensknooppunt (hierna GGK). Hierdoor hebben we beter inzicht in de verwachte kosten die zorgleveranciers gaan declareren. We hebben met name eerder zicht op de lasten die bij een periode in het boekjaar horen. Dit hadden we voor de boekjaren 2015 en 2016 nog niet, waardoor deze jaren als referentiekader voor het lastenniveau van zeer beperkte waarde zijn. Dit is ook in andere gemeenten een breed gehoord geluid. Het geeft geen enkele vergelijkbare informatie tot de boekjaren 2017 en 2018 en is daarom ook niet meegenomen in deze rapportage.

Tabel: Lasten en baten 2018

	(x 1.000)	Resultaat 2017	Begroting 2018	Resultaat 2018
	Lasten			
A	Slimme infrastructuur	83	171	155
B	PGB Jeugd	375	393	388
C	PGB WMO	605	652	679
D	Zorg In Natura Wmo	8.297	9.075	9.650
E	Zorg In Natura Jeugd	8.589	9.342	9.406
F	Algemene voorzieningen	2.057	2.322	1.922
G	Overhead/loonkosten	4.952	3.809	3.811
	Totaal	25.938	25.764	26.011
H	Baten			
	Eigen bijdrage	716	695	662
	Verevening 2017	-		123
	Totaal	716	695	785
	Saldo	25.222	25.068	25.226

TOELICHTING OP DE ACTIVITEITEN

Er volgt nu een toelichting op de verschillende activiteiten uit de tabel 'lasten en baten 2018' die samen het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' vormen. Er is voor gekozen om in de toelichting niet alleen de vergelijking tussen begroting en realisatie te maken, die vertoont immers in beperkte zin verschillen. Er wordt daarom ook een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de lasten van 2018 ten opzichte van 2017.

A Slimme infrastructuur

Toelichting op de begroting 2018 en realisatie tot nu toe

Onder deze activiteit registreren we subsidies voor organisaties die mantelzorgers en vrijwilligers begeleiden. Er is sprake van een klein voordeel op dit budget, omdat minder subsidies zijn verstrekt dan verwacht.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN LASTEN TEN OPZICHTE VAN 2017

Het beleid dat zich richt op ondersteuning aan vrijwilligers is ten opzichte van 2017 geïntensiveerd. Meer organisaties die mantelzorgers begeleiden en ondersteunen, ontvangen in 2018 een subsidie. Hiermee proberen we te voorkomen dat er een beroep moet worden gedaan op (duurdere) zorgvoorzieningen.

B en C Persoonsgebonden Budget (PGB) Jeugd en Wmo

Omdat de lasten op deze activiteiten weinig verschillen laten zien ten opzichte van de begroting en 2017, is er voor gekozen de toelichting voor de PGB Jeugd en Wmo samen te behandelen.

TOELICHTING OP DE BEGROTING 2018 EN REALISATIE TOT NU TOE

Er is sprake van een klein nadeel doordat de feitelijke afrekening van het boekjaar 2017 iets nadeliger uitpakt dan was verwacht.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN LASTEN TEN OPZICHTE VAN 2017

Al enkele jaren zien we dat de het gebruik van de zorgvorm PGB afneemt. Beleid binnen de gemeente Berkelland is dat als het kan, er Zorg In Natura wordt toegekend. Als dit geen redelijk alternatief is, zoeken we een oplossing in een PGB. In het boekjaar 2018 wordt zichtbaar dat de dalende trend tot stilstand is gekomen. De lasten blijven constant rond een niveau van €1.000.000,- voor PGB Wmo en Jeugd gezamenlijk. In de loop van 2018 is in daarin ook vrijwel geen verandering geweest.

D Zorg in Natura Wmo

Voor deze kostenpost maken we gebruik van onderstaande tabel met een overzicht van de totale lasten per voorziening in 2017 en in 2018.

Tabel Zorg in natura. Lasten per voorziening Wmo 2017 en 2018
(peildatum 26 maart 2019)(x 1.000)

Voorziening	2017	2018 begroot	2018 realisatie
Algemene voorzieningen	114	65	232
Mantelzorgcompliment	71	70	71
Vervoersvoorzieningen	645	620	690
Woonvoorzieningen	113	140	202
Rolstoelen	223	300	303
Onderhoud Wmo voorzieningen	173	140	201
Huishoudelijke verzorging	2.101	1.940	1.915
Ondersteuning Thuis	1.177	1.400	1.714
Huishoudelijke Hulp Toelage	402	486	407
Begeleiding Individueel	3.242	3.831	3.867
Overige	37	83	48
Totaal	8.298	9.075	9.650

TOELICHTING OP DE BEGROTING ZORG IN NATURA WMO 2018 EN REALISATIE TOT NU TOE

Op deze activiteit is sprake van een tekort van € 575.000,-. Naast een paar kleine afwijkingen is dit tekort vooral te verklaren door de volgende drie punten.

Onder *algemene voorzieningen* zijn de uitgaven in het kader van het uitvoeringsplan 'Samen Denken, Samen Doen' opgenomen (€ 177.000). Zoals ook al in paragraaf 4.1 is aangegeven, is voor het uitvoeringsplan 'Samen Denken, Samen Doen' een apart besluit genomen en komt de specifieke dekking uit de reserve 'nadelen decentralisaties'.

De totale kosten op het gebied van huishoudelijke hulp zijn € 4.036.000. Dit is de optelsom van de posten *Huishoudelijke verzorging*, *Ondersteuning Thuis* en *Huishoudelijke Hulp Toelage* in de tabel. Het bedrag dat hier in totaal voor is begroot, is €3.826.000. Het verschil tussen deze bedrag is €210.000. Bij de najaarsnota is de begroting aangepast op de analyse van dat moment. Nu blijkt dat het bepalen van de lasten voor huishoudelijke hulp relatief complex is.

Het laatste punt gaat over de lasten die zijn opgenomen voor *vervoersvoorzieningen*, de *woonvoorzieningen* en de *rolstoelen*: ook wel de 'oude voorzieningen Wmo' genoemd. Hiervoor is €1.200.000 begroot en €1.396.000 gerealiseerd. Hier is dus een lastenstijging te zien van €196.000. De lastenstijging van deze voorzieningen is opvallend, omdat het niet tot onze nieuwe taken behoort. Het verstrekken van rolstoelen, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen was namelijk ook voor de decentralisatie al een gemeentelijke taak. Kenmerkend voor deze lasten is wel dat deze van jaar tot jaar behoorlijk variëren. Zo leidt het toekennen van een paar woningaanpassingen al meteen tot forse lastenstijgingen.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN LASTEN ZORG IN NATURA WMO TEN OPZICHTE VAN 2017

Zoals te zien is in de tabel, kent Zorg in Natura: Wmo in 2018 ten opzichte van de jaarrekening 2017 hogere lasten tot een bedrag van € 1.352.000,-. Deze lastenontwikkeling doet zich met name voor op de volgende onderdelen:

- Het uitvoeringsplan Samen Denken Samen doen
- (binnen de post algemene voorzieningen) € 120.000
- Oude Wmo voorzieningen € 240.000
- Huishoudelijke hulp € 350.000
- Begeleiding € 650.000

De verklaringen van deze ontwikkelingen hebben we hierboven al gedeeltelijk toegelicht en gelden ook als reden dat er een verschil bestaat tussen 2017 en 2018.

Zo valt ook hier op dat de lasten voor rolstoelen (oude Wmo voorzieningen) hoger ligt ten opzichte van 2017. Dit komt niet doordat er meer vraag is naar rolstoelen. Wel zijn er relatief veel nieuwe rolstoelen verstrekt.

Rolstoelen komen uit een gezamenlijk depot waar alle hulpmiddelen terug komen van inwoners uit de gemeente Doetinchem, Aalten, Winterswijk, Oude IJsselstreek, Montferland, Oost Gelre en Berkelland. Wanneer er geen rolstoelen in dit depot voorradig zijn en een gemeente heeft er wel een nodig, dan moet een nieuwe rolstoel worden verstrekt. Deze nieuwe rolstoel betaalt de gemeente die ze daadwerkelijk verstrekt. De jaarlijkse lasten gaan dus alleen over nieuwe leveringen. De hogere lasten voor rolstoelen in 2019 zijn voor dit boekjaar te verklaren door het relatief vaker verstrekken van nieuwe voorzieningen.

Voor zowel de Huishoudelijke Hulp, Ondersteuning Thuis als Begeleiding moet de verklaring voor de lastenstijging niet alleen gezocht worden in de stijging van tarieven. Ook het toekennen van gemiddeld meer en duurdere vormen van zorg neemt toe. Het aantal inwoners dat een beroep doet op deze voorzieningen stijgt in absolute zin niet of nauwelijks, maar de intensiteit van de zorgvraag wel.

E Zorg in Natura Jeugd

Voor deze kostenpost maken we gebruik van onderstaande tabel met een overzicht van de totale lasten per voorziening in 2017 en in 2018.

Tabel Zorg in natura. Lasten per voorziening Jeugdhulp 2017 en 2018 (peildatum 26 maart 2019)(x 1.000)

Voorziening	2017	2018 Begroot	2018 Realisatie
Landelijke en Bovenregionale zorg	57	33	-27
GGz, Dyslexie en LVB	1.741	2.050	1.713
Opvoedhulp en Ambulante zorg	6.357	6.435	6.924
Zorg van Gecertificeerde instellingen	434	825	796
Totaal	8.589	9.342	9.406

TOELICHTING OP DE BEGROTING ZORG IN NATURA JEUGD 2018 EN REALISATIE TOT NU TOE

Ten opzichte van de begroting is er sprake van een nadeel van € 64.000,-. Gezien de totale omvang van deze activiteit is dat nihil.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN LASTEN ZORG IN NATURA JEUGD TEN OPZICHTE VAN 2017

De lastenstijging ten opzichte van 2017 op deze activiteit bedraagt € 818.000,-. Dit komt met name door de inzet van opvoed- en ambulante hulp (€ 566.000,-) en de zorg van gecertificeerde instellingen (€ 362.000,-). Op de inzet van jeugdhulp hebben we als gemeente beperkte invloed omdat hier vaak sprake is van externe doorverwijzers, met name in de zwaardere hulpvormen.

F Algemene Voorzieningen

Onder algemene voorzieningen verstaan we de voorzieningen waar geen verwijzing voor nodig is.

Tabel Lasten algemene voorzieningen 2017 en 2018 (peildatum 26 maart 2019) (x 1.000)

	2017	2018 Begroot	2018 Realisatie
Subsidies	1.434	1.649	1.267
Gemeenschappelijke regelingen	601	626	626
Overige	23	47	29
Totaal	2.057	2.322	1.922

TOELICHTING OP DE BEGROTING ALGEMENE VOORZIENINGEN 2018 EN REALISATIE TOT NU TOE

Onder deze activiteit worden met name subsidies aan verschillende instellingen verwerkt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de subsidie aan Betula en Yunio (Consultatiebureau). Op de begroting 2018 is een voordeel zichtbaar van bijna € 400.000,-. Dit komt met name door de afbouw van de subsidie aan Betula. Zoals afgesproken, blijft het budget wel beschikbaar voor toekomstige voorzieningen. Voor het overige bestaat dit voordeel uit verschillende kleine bedragen niet besteed subsidiebudget.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN LASTEN ALGEMENE VOORZIENINGEN TEN OPZICHTE VAN 2017

Ten opzichte van het voorgaande jaar wordt het voordeel veroorzaakt door de afbouw van de subsidie aan Betula. Op het onderdeel gemeenschappelijke regelingen is er sprake van een lastenstijging omdat de bijdrage aan de GGD is geïndexeerd voor stijgende kosten en daarbij is verhoogd.

G Uitvoeringskosten (Overhead/loonkosten)

Toelichting op de begroting Uitvoeringskosten 2018 en realisatie tot nu toe

Ten opzichte van de begroting is er nauwelijks sprake van een verschil.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN LASTEN UITVOERINGSKOSTEN TEN OPZICHTE VAN 2017

Voorheen werden de uitvoeringslasten benaderd vanuit de gedachte dat Voormekaar een zelfstandige entiteit zou worden. Vanuit die gedachte zijn alle uitvoeringskosten (personeel maar ook automatisering, huisvesting en ondersteuning) uitsluitend toegerekend aan Voormekaar.

Vanaf 2018 is Voormekaar ook technisch een team naast alle andere teams van de gemeente Berkelland. Dit betekent dat de lasten worden door verdeeld volgens de gemeentelijke systematiek. De indirecte uitvoeringslasten (zoals huisvesting, ICT etc.) worden toegeschreven aan bedrijfsvoering.

H Baten

Toelichting op de baten 2018

Noemenswaardig is de incidentele niet geraamde opbrengst van de regionale verevening Jeugdhulp uit 2017. Dit bedrag is in 2018 daadwerkelijk ontvangen.

TOELICHTING OP HET VERSCHIL IN BATEN TEN OPZICHTE VAN 2017

De opbrengst uit eigen bijdragen daalt. Dit is een tendens die al langer zichtbaar is en door het instellen van het abonnementstarief in 2019 nog verder door zal zetten. In paragraaf 4.3 gaan we hier dieper op in. De opbrengst uit de verevening Jeugdhulp van 2017 maakt dat de totale baten hoger zijn ten opzichte van 2017.

4.3 VOORUITBLIK OP HET BEGROTINGSJAAR 2019

In deze paragraaf volgt een opsomming van belangrijke ontwikkelingen binnen het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' en de daarbij gepaard gaande mogelijke financiële consequenties.

HET ABONNEMENTSTARIEF (€ 75.000 EN PM)

Sinds 2019 is het abonnementstarief ingesteld en betalen inwoners eenzelfde eigen bijdrage voor ondersteuning vanuit de Wmo. In de begroting 2019 is hier in zekere zin rekening mee gehouden en zijn de geraamde baten verlaagd met € 250.000,-. Een laatste impact berekening van de uitvoerder van het abonnementstarief, het Centraal administratie kantoor (CAK), laat een aanvullende vermindering van baten van € 75.000,- zien. Waar geen inschatting van is gemaakt, is de aanzuigende werking die het abonnementstarief zal hebben. Het is niet in te schatten hoe groot die aanzuigende werking zal zijn. Bij de maandelijkse monitoring geven wij deze ontwikkeling specifieke aandacht.

ONTWIKKELING VAN TARIEVEN (NADEEL IN 2019 € 100.000 EN IN 2020 € 200.000)

Regionaal is een lang en zorgvuldig traject doorlopen om te komen tot een nieuw tariefmodel. Dit heeft geresulteerd in nieuwe onderbouwde tarieven voor Wmo-voorzieningen en jeugdhulp voorzieningen. De nieuwe tarieven voldoen aan de AmvB reële prijs. Deze nieuwe tarieven gaan in per 1 juli 2019. Onze tarieven komen dichterbij de tarieven die blijken uit de benchmark bij omliggende regio's. Helaas blijkt dat de nieuwe tarieven zorgen voor een stijging in de verwachte kosten. Voor de gemeente Berkelland gaat het hierbij om een prijseffect van 105,3 % in de Wmo en van 100,1 % op Jeugd. Als je deze stijging toepast op 2019, gaat het om een stijging van € 100.000 bij gelijkblijvende hoeveelheid voorzieningen als in 2018. Bij afname van dezelfde voorzieningen gaat het in 2020 bij benadering om een bedrag van € 200.000,-. Eerder zijn de tarieven voor de Huishoudelijke Hulp al aangepast, de gevolgen van deze tariefaanpassing zijn geraamd op € 315.000,-.

HUISHOUDELIJKE HULP TOELAGE (NADEEL € 246.000,- TOT € 400.000,-)

In de loop van 2018 is besloten om de voucherregeling Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) te versoberen en alleen voor mantelzorgers aan te houden. Dit heeft effect op het beroep dat wordt gedaan op Ondersteuning Thuis. Een deel van de inwoners die voorheen gebruik maakte van de voucherregeling, kan namelijk met succes een verzoek om Ondersteuning Thuis indienen, omdat zij in aanmerking komen voor deze maatwerkvoorziening. In het collegevoorstel is het financieel effect daarvan geraamd op een nadeel van € 231.000 op HHT. Omdat dit een ontwikkeling is die zich na de najaarsnota 2018 heeft voorgedaan, zijn de gevolgen nog niet opgenomen in de begroting 2019.

Overigens is de omzetting op dit moment deels gerealiseerd en lijken de daadwerkelijke financiële gevolgen redelijk in overeenstemming met de aannames in het collegevoorstel, met dien verstande dat het nadeel nu is bepaald op € 246.000,-. Dit nadeel kan -afhankelijk van het aantal mantelzorgers dat een beroep doet op de voucherregeling- nog verder oplopen tot een bedrag van € 400.000,-.

4.4 VOORUITBLIK 2021 EN VERDER: WELKE ONTWIKKELINGEN KOMEN OP ONS AF?

BESCHERMD WONEN EN MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

In 2015 is afgesproken dat de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen voorlopig wordt belegd bij de 43 centrumgemeenten die ook Maatschappelijke Opvang uitvoeren. In de Achterhoek voert gemeente Doetinchem op dit moment de beschermd wonen-taak voor de regio uit en beschikken zij ook over de middelen. Het huidige budget voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is op dit moment verdeeld op basis van historische gronden, gericht op het aanbod zoals dat onder de AWBZ is ontstaan. Commissie Dannenberg heeft geadviseerd om tot een nieuw objectief verdeelmodel te komen die beter aansluit bij de huidige praktijk. Dit betekent dat elke gemeente naar verwachting vanaf 2021 verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De herverdeling van financiële middelen heeft als gevolg dat de Doetinchem niet meer de beschermd wonen-taak op zich neemt.

Deze ontwikkeling is aanleiding geweest om in de Achterhoek te komen tot een regiovisie Opvang en Bescherming. Deze is in januari 2018 vastgesteld. In de regiovisie streven we ernaar om de ondersteuning zoveel mogelijk dichtbij de inwoner, in de eigen leefomgeving, te organiseren. De regiovisie leidt tot een uitvoeringsprogramma waarin we de komende tijd samen toewerken naar de inrichting van de toekomstige

regionale ondersteuning die overblijft na het ‘verdwijnen’ van de functie van centrumgemeente. Daarnaast werken we aan de ontwikkeling van de lokale verantwoordelijkheid van elke gemeente waarbij onder andere aandacht is voor ambulantisering van de ondersteuning, preventie, vroegsignalering en borgen van uitstroom. Zodra duidelijk is welke vormen van ondersteuning regionaal georganiseerd blijven, kunnen we het hebben over de inrichting, organisatie en financiering. Als het nieuwe verdeelmodel is ingevoerd, kunnen we hier pas besluiten over nemen. Naar verwachting zal dit pas in het voorjaar van 2020 aan de orde zijn.

In maart 2019 zijn de voorlopige uitkomsten van het nieuwe objectieve verdeelmodel bekend gemaakt door de VNG. Deze uitkomsten zijn nog niet definitief en worden op enkele punten nog nader bezien. Omdat ook nog onduidelijk is welke taken naar elke lokale gemeente gaan, is het lastig te bepalen of de middelen die we als lokale gemeente gaan krijgen, voldoende zijn. Het is daarbij goed om te noemen dat er op dit moment een reserve op de regionale middelen (beheerder: gemeente Doetinchem) is opgebouwd.

VERDEELMODEL JEUGD

Het verdeelmodel Jeugd staat momenteel onder de aandacht. Aanleiding is dat gemeenten kritische vragen hebben over het huidige verdeelmodel, onder andere:

- bijna geen één gemeente komt uit met de budgetten.
- de parameters waarop de verdeelsleutel gebaseerd zijn, zijn onduidelijk, niet allesomvattend en achterhaald.
- er zijn effecten van de transformatie die nog niet bekend waren toen de verdeelmodellen werden gemaakt en daarin dus geen plek hebben.
- nieuwe wet- en regelgeving is niet meegenomen in de huidige verdeelsleutel.

Er wordt momenteel onderzoek uitgevoerd om hier meer beeld van te krijgen. De Benchmark Jeugd, waar wij als gemeente Berkelland aan mee doen, is één van deze onderzoeken. In Hoofdstuk 5.3 leest u hier meer over. De verwachting is dat er nieuwe verdeelsleutels worden opgesteld vanaf 2021.

4.5 ONTWIKKELING VAN DE INKOMSTEN

Vanaf 2019 zijn de middelen die het Rijk beschikbaar stelt, niet meer als apart onderdeel van de algemene uitkering zichtbaar. Het is daarmee ook niet meer te bepalen in hoeverre wij als gemeente gecompenseerd worden voor de uitvoering van de taken in het sociaal domein. Dat zou er toe kunnen leiden dat onder de invloed van autonome prijsontwikkelingen de taakstelling verder onder druk komt te staan, terwijl we daar eigenlijk, maar niet specifiek te herleiden, voor worden gecompenseerd in de algemene uitkering.

- Het college onderschrijft daarom onderstaande richtlijnen hoe de ontwikkeling van de algemene uitkering van invloed is op de taakstelling:
- het aandeel van de algemene uitkering komt grofweg overeen met de omvang van het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’;
- wanneer de algemene uitkering stijgt (acres), wordt de ruimte die daardoor ontstaat aangewend ter dekking van de lasten in het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’, en daarmee ook van de taakstelling;
- wanneer het Rijk een specifieke vergoeding voor een beleidsmatige ontwikkeling toevoegt, wordt deze eveneens volledig ingezet ter dekking van het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’;
- de feitelijke stand van zaken van het programma wordt in het boekjaar zelf vastgesteld tijdens de rapportages van de reguliere planning en control cyclus.

HOOFDSTUK 5

STUREN IN HET SOCIAAL DOMEIN

ALS GEMEENTE STAAN WE VOOR DE OPGAVE OM DE JEUGDWET EN DE WMO UIT TE VOEREN BINNEN DE MIDDELEN DIE WE BESCHIKBAAR HEBBEN. SINDS 2017 ZIJN DE BESCHIKBARE MIDDELEN ECHTER NIET VOLDOENDE, WAT MAAKT DAT DE URGENTIE OM TE STUREN OP FINANCIËN STEEDS HOGER WORDT. HET STUREN IN DE INKOMSTEN EN UITGAVEN IN HET SOCIAAL DOMEIN HEEFT DAAROM EEN PROMINENTE PLEK IN ONS BELEID EN DAARMEE OOK IN DEZE VERANTWOORDING.

Als gemeente volgen we vijf sporen in het sturen op deze uitgaven. Langs deze sporen zien we de knoppen waarlangs we invloed kunnen uitoefenen. In dit hoofdstuk beschrijven we de voortgang van deze sporen en de richting die het college hierin kiest. Deze sporen zijn als volgt:

- Spoor 1: Uitvoeringsprogramma 'Samen Denken Samen Doen'
- Spoor 2: Aanscherping in het proces van zorgtoewijzing
- Spoor 3: Invloed uitoefenen op de inkomsten
- Spoor 4: Inzet binnen de regio
- Spoor 5: Kritisch kijken naar de reguliere uitgaven

Spoor 1 richt zich op de inzet van het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken, Samen Doen'. Spoor 2 gaat over de manier waarop zorgtoewijzing geregeld is en welke verbeterlagen wij daarin gaan maken. Spoor 3 gaat over het sturen in de inkomsten die we ontvangen. Spoor 4 gaat inzet in regionaal verband En spoor 5 tenslotte richt zich op sturing in de reguliere uitgaven in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

5.1 SPOOR 1: UITVOERINGSPROGRAMMA 'SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN'

Het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken, Samen Doen' beslaat de periode 2018 tot en met 2020. In deze periode voeren we de plannen die beschreven zijn in dit uitvoeringsprogramma uit. In hoofdstuk 3 las u over de maatschappelijke effecten die we met het uitvoeringsprogramma voor ogen hebben en hoe we dit willen bereiken. De bedoeling van het beleidskader is om het sociaal domein integraal te benaderen en hierin samen te werken met inwoners en professionals. In het bijbehorende uitvoeringsprogramma worden aan het beleidskader concrete plannen gekoppeld. De verwachting is dat deze initiatieven bij ervaren succes worden opgenomen in vast beleid. Dit betekent dat deze nieuwe initiatieven in de toekomst moeten gaan leiden tot (verwachte) reductie of stabilisatie van de nu bekende structurele kosten of betere dienstverlening of zorg voor onze inwoners.

Preventie is het belangrijkste middel om zwaardere en daarmee duurdere inzet van zorg te voorkomen. Dat geldt niet alleen op de korte termijn, maar met name op de lange termijn. Het uitvoeringsprogramma is er dan ook met name op gericht om die preventie mogelijk te maken. Met elkaar kunnen we constateren dat het beleidskader en uitvoeringsprogramma 'Samen Denken, Samen Doen' zijn vastgesteld in een andere financiële werkelijkheid dan de huidige financiële realiteit. Het college heeft daarom besloten dat we scherp kijken naar te maken keuzes in het uitvoeringsprogramma in relatie tot structurele keuzes voor staand beleid. Als richtlijn geldt dat plannen bij moeten dragen aan die preventie en dat dit ook zichtbaar moet zijn in het maatschappelijke effect dat wordt beoogd. Daarnaast moeten de plannen realistisch zijn in óf eenmalig effect óf een manier waarop er ook structurele middelen voor beschikbaar kunnen komen.

Winst zit hem echter niet in het schrappen van incidentele uitgaven. Er wordt bij de kritische blik op het uitvoeringsprogramma dus niet ingezet op eenmalige besparingen die geen antwoord bieden bij het oplossen van de taakstelling. Mogelijk worden echter niet alle plannen uitgevoerd. Voor nieuwe plannen die aan het college worden voorgelegd, wordt inzichtelijk gemaakt hoe het plan structureel kan worden ingebed.

5.2 SPOOR 2: AANSCHERPING IN HET PROCES VAN ZORGTOEWIJZING

Het sturen in dit spoor bestaat uit twee onderdelen: het project doorontwikkeling van Voormekaar en de analyse van zorgtoewijzingen.

1. DOORONTWIKKELING VOORMEKAAR

In drie jaar heeft Voormekaar nieuwe uitvoeringstaken vorm kunnen geven. Na een periode waarin alle zeilen bij werden gezet om de transitie van de zorgtaken op te pakken is het tijd om een doorontwikkeling te realiseren, waarin Voormekaar een ontwikkeling doormaakt van pioniers naar een robuust en flexibel team. De urgentie vanuit de organisatie voor deze doorontwikkeling is groot: vanuit het bestuur is er de wens om de kwaliteit van de dienstverlening van Voormekaar verder te verbeteren en zijn er zorgen over de toenemende kosten in het sociaal domein. Omdat Voormekaar een groot deel van de toewijzingen van ondersteuning doet, is de aanname dat er binnen Voormekaar ook mogelijkheden liggen om te sturen in deze kosten.

Het project loopt tot september 2019 en beoogt de volgende resultaten:

- de zorgtoewijzing vindt zodanig plaats dat er sprake is van zorg voor wie dat nodig heeft (dus noodzakelijke zorg wordt ingezet).
- de werkprocessen (werkafspraken, definities, kwaliteitsafspraken, enz.) van Voormekaar zijn uniform.
- maatwerk is altijd mogelijk (vastgelegd in de wet), maar wel binnen eenduidige kaders.
- de verantwoordelijkheden van Voormekaar (en wat juist niet onder de verantwoordelijkheden van Voormekaar valt) zijn helder. Elke medewerker van Voormekaar weet wat er van hem/haar verwacht wordt.
- de dienstverlening van Voormekaar voor inwoners en professionals uit het sociaal domein is kwalitatief goed.
- de verwachtingen van de Voormekaar-medewerkers zijn helder (zoals bewustzijn van het werken in een politieke organisatie en kostenbewustzijn).

In de eerste maanden van het project is onder andere onderzocht op welke manier het primaire proces binnen Voormekaar efficiënter kan worden ingericht. De achterliggende gedachte hierbij is, dat dit een positief effect heeft op de benodigde formatie en dat hierdoor meer tijd kan worden besteed aan complexe casuïstiek, waardoor mogelijk minder specialistische zorg hoeft te worden ingezet.

Om te komen tot een kwalitatieve verbeterslag van de dienstverlening van Voormekaar maken we de volgende keuzes:

- voor mensen ouder dan 75 jaar, krijgen nieuwe indicaties niet langer een einddatum. Dit betekent dat als de zorgvraag ongewijzigd blijft, er geen herindicatie hoeft worden aangevraagd. Dit is zowel klantvriendelijk als effectief, omdat bij deze doelgroep de hulpvraag over het algemeen niet afneemt. Bij een grotere zorgvraag of een veranderde leefomstandigheden vindt er wel opnieuw een afweging plaats of de toewijzing nog passend is. Voor de inwoner betekent dit dat we hen minder belasten.
- voor volwassenen met een licht verstandelijke beperking (doelgroep LVB) geven we langdurige indicaties af. Ook bij deze doelgroep is er sprake van een blijvende zorgvraag. Mogelijk passen we deze werkwijze ook toe voor jeugdigen met een gelijkblijvende hulpvraag en voor andere doelgroepen, zodat deze inwoners ook minder belast worden.
- we onderzoeken of het mogelijk is het 4-ogen principe los te laten bij casuïstiek waarin dit geen meerwaarde heeft en zolang de inwoner en de professional overeenstemming hebben over de zorgtoewijzing. Dit betekent dat de toewijzing aansluit bij de hulpvraag. We onderzoeken hoe we dit proces zo efficiënt mogelijk in kunnen richten (bijvoorbeeld door bij het keukentafelgesprek al digitaal een handtekening van de inwoner in te kunnen voeren).
- binnen de Voormekaar-teams wordt er meer gewerkt met spreekuren. Dit betekent dat er binnen de kernen regelmatig een open inloopmoment is, waarin laagdrempelige vragen maar ook zorgtoewijzingen aan de orde kunnen komen. Bij voorbeelden in andere gemeenten (bv Bronckhorst) werkt dit effectief, omdat het voor inwoners een toegankelijke manier is om in contact te komen en het de tijd van een huisbezoek uitspaart. Een mogelijk negatief effect is dat Voormekaar-medewerkers minder zicht hebben op andere problematiek, omdat de thuissituatie niet automatisch in beeld komt. Bij het inregelen van het proces is daarom aandacht voor de vraag hoe een goede risico-analyse kan worden gedaan welke vragen wel en niet voor het inloopsprekuren in aanmerking komen.

- uitgangspunt van Voormekaar was om altijd een uitgebreide uitvraag te doen waarbij alle domeinen van zelfredzaamheid werden uitgevraagd. We kiezen er nu voor hier bij eenvoudige problematiek van af te wijken door het invoeren van een verkort proces en bijbehorend verslag. De vraag van de inwoner staat hierbij centraal. Daarbij geldt hetzelfde aandachtspunt als voorgaande.
- Analyse zorgtoewijzingen
- Om keuzes te kunnen maken in het proces van zorgtoewijzingen, is een analyse gemaakt van alle zorgtoewijzingen. Deze analyse van de cijfers binnen het sociaal domein levert diverse opvallende zaken op. In het kader 'nice to know' staan hieronder enkele opvallende zaken genoemd:
- van het totaal aantal aanbieders (300) zijn er 50 die ruim 90% van het totaal budget op souperen bij zowel jeugd (25) als Wmo (25). Dit betekent dat er een klein aantal aanbieders is die een groot gedeelte van de zorg levert. Als gemeente betekent dit dat we, als we willen transformeren, een compacte groep van aanbieders kunnen aanspreken en daarbij een groot resultaat kunnen bereiken.
- enkele aanbieders bevinden zich min of meer in een monopolie positie (bijvoorbeeld crisisdienst GGNet), waardoor een afhankelijkheid ontstaat. Dit is een onwenselijke situatie, waarvoor we momenteel in regionaal verband een oplossing zoeken.
- In de analyse komen ook een aantal punten naar voren die onwenselijk zijn en waar vanuit de projectgroep direct actie op is uitgezet. Dit zijn de volgende maatregelen:
- we zorgen voor duidelijkheid en eenduidigheid in de definities die we hanteren, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van 'noodzakelijke zorg' en welk opleidingsniveau er van aanbieders nodig is voor de verschillende producten.
- we voorkomen ongewenste stapeling van zorg. We onderzoeken daarbij alle huishoudens waarbij er sprake is van gelijktijdige inzet vanuit de verschillende domeinen en ondernemen actie als er sprake is onnodige inzet van meerdere aanbieders of producten. In 2018 zien we hierin het volgende: Bij circa 80 cliënten is er sprake van een indicatie voor dagbesteding en individuele begeleiding bij dezelfde aanbieder. In totaal zijn er 361 adressen waarop meer dan 1 voorziening is toegewezen. Dit kan een heel logische verklaring hebben, maar we kijken kritisch of het niet anders en beter kan.
- we sturen meer op het gebruik van voorliggende voorzieningen, zoals de zorgverzekeringswet of WLZ. Als er een indicatie WLZ is afgegeven, dan betekent dit dat de zorgtoewijzing uit de Wmo niet meer wordt ingezet. We geven ook een signaal af naar VWS om het belang te benadrukken dat we als gemeente op de hoogte moeten zijn van afgegeven WLZ-beschikkingen.
- we maken regionaal formele samenwerkingsafspraken met de Gecertificeerde Instellingen (GI's), zodat zij vóór toewijzing contact opnemen met VMK. Zo hopen we meer invloed uit te oefenen op de inzet van specialistische jeugdhulp.
- We blijven onverminderd investeren in de samenwerking met huisartsen en de inzet van de POH jeugd. Hier zijn de laatste periode ook weer stappen in gemaakt.
- we leiden zoveel mogelijk toe naar een vorm van arbeidsparticipatie in plaats van dagbesteding. Dit is financieel voordeliger, maar sluit ook aan bij de wens van inwoners om zoveel mogelijk deel uit te maken van de maatschappij.
- we formuleren een eenduidige en strakke richtlijn voor het gebruik van tolken.
- we sluiten wekelijks aan bij het psychosociaal overleg met kinderartsen, waardoor we invloed uit kunnen oefenen op de doorverwijzingen die zij doen.
- we blijven in gesprek gaan met aanbieders als we signalen ontvangen over mogelijke fraude. Als we onregelmatigheden zien, dan zetten we hier gelijk actie op uit (bv een zorgaanbieder die onverklaarbaar meer declareert of juist achterloopt in declaraties).
- we gaan strikt om met aanbieders die structureel te laat declareren, zodat we declaraties op tijd krijgen en daardoor betere prognoses kunnen maken.
- we zien dat indicaties waarbij een aantal uren wordt afgegeven 'voor de duur van de beschikking' het lastig maken om goede prognoses te stellen. In principe kiezen we ervoor deze indicaties niet langer toe te wijzen, behalve als hier inhoudelijk goede argumenten voor zijn. Dit kan bijvoorbeeld gelden als er grote fluctuaties zitten in de tijd die een aanbieder per week moet begeleiden.
- we zetten stevig in op de samenwerking tussen Voormekaar en SDOA, omdat problemen op het gebied van bestaanszekerheid vaak samen gaan met of een voorbode zijn van andere problematiek.

Voor een aantal punten is er sprake van een wijziging in ons huidige beleid. Over deze keuzes heeft het college de volgende richting gegeven:

- we zetten in op een 'strakke' indicatie, waarin er wordt toegewezen wat minimaal nodig is. Als richtlijn hanteren we daarbij het door KPMG opgestelde en breed gedragen normenkader. Dit houdt in sommige gevallen een versoering in. Het aantal uren Huishoudelijke Hulp is in onze gemeente nu gemiddeld 130

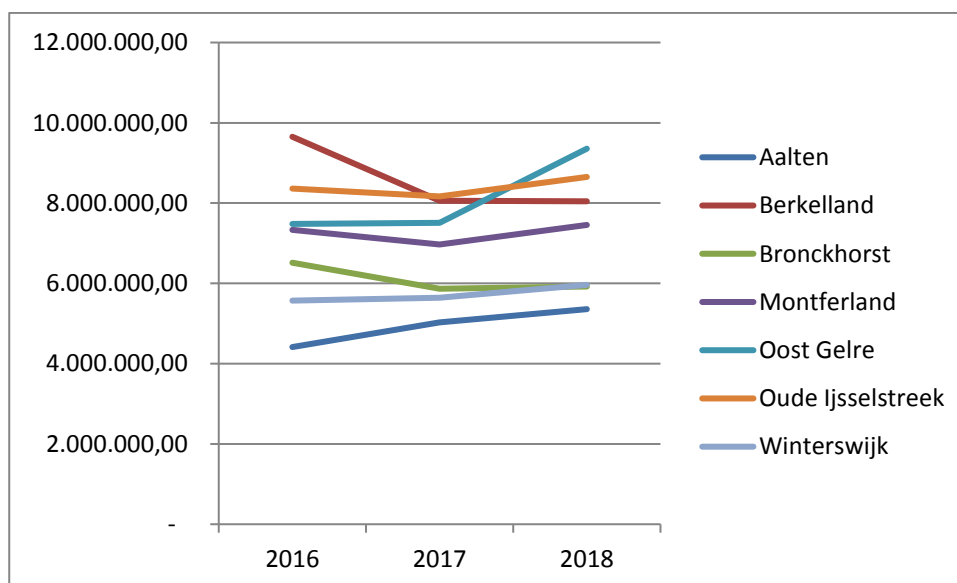
uur per jaar en het landelijk gemiddelde is 104 uur per week. Vanzelfsprekend bieden we de ondersteuning die nodig is, maar de norm die we hanteren zal dus soberder zijn.

- voor de invoering van deze nieuwe manier van indiceren kiezen we ervoor dat we bij het aflopen van een bestaande indicatie pas de nieuwe wijze van indiceren toepassen. De kostenbesparing zal daardoor pas op een later moment optreden. De nadelen van directe invoering vinden wij echter zwaarwegend. Niet alleen kost het veel tijd om alle toewijzingen te herindiceren, maar ook zal dit zorgen voor veel onrust en bezwaren van inwoners die minder zorg krijgen dan zij gewend waren. Ten slotte zijn de ervaringen uit het verleden (bij onze gemeente zelf, maar ook bij andere gemeenten) zo negatief met het tussentijds bijstellen van indicaties, dat we dit traject niet opnieuw aan willen gaan.
- we investeren in het gebruik van voorliggende en algemene voorzieningen en onderzoeken als eerste of dagbesteding in een algemene voorziening ingezet kan worden. Dit heeft als gevolg dat de kosten omlaag gaan, maar ook dat het initiatief meer bij inwoners kan komen te liggen.
- om Voormekaar-medewerkers kostenbewuster te maken, om beter te kunnen sturen in het sociaal domein en om inzicht te geven in de financiën in het sociaal domein, wordt de implementatie van een Business Intelligence Tool (BI Tool) onderzocht. Hierbij is het mogelijk per team of medewerker realtime inzicht te bieden in de voorzieningen, maar kan ook een vergelijking tussen de kernen worden gemaakt of stapeling van zorg inzichtelijk worden gemaakt.
-

5.3 SPOOR 3: INVLOED UITOEFENEN OP DE INKOMSTEN

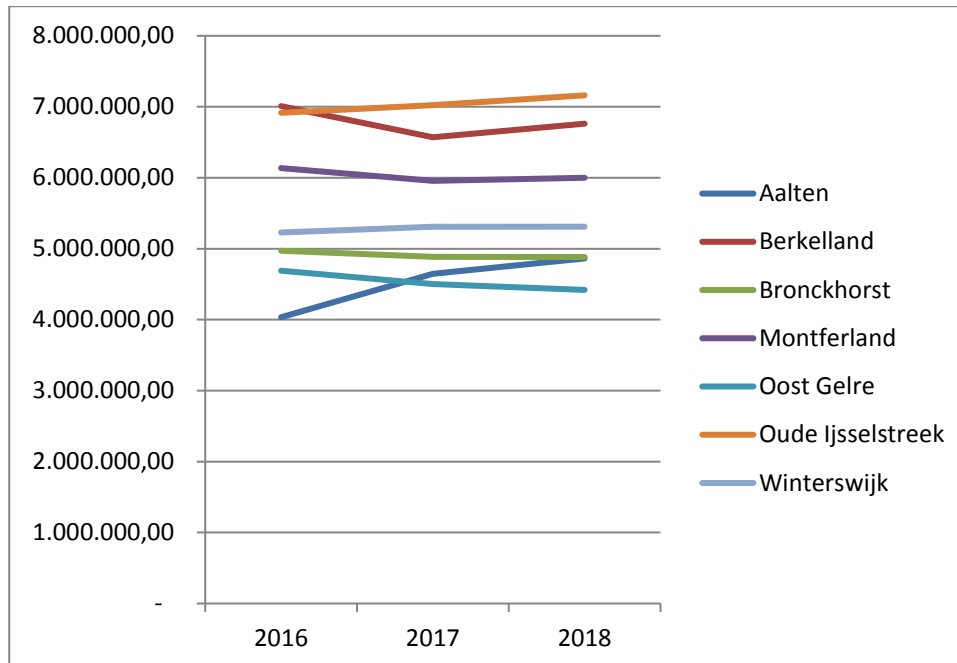
Zoals ook in hoofdstuk 4 is aangegeven, lopen de tekorten op het gebied van jeugd bij het grootste gedeelte van de gemeenten op. Landelijk wordt nu kritisch gekeken naar deze ontwikkeling. In dit kader is een Benchmark Jeugdhulp uitgevoerd onder 25 gemeenten, waar de gemeente Berkelland er een van is. We hebben ons daarvoor aangemeld, omdat we daarmee als grote plattelandsgemeente kunnen laten zien voor welke uitdagingen we gesteld zijn. Daarnaast verkrijgen we inzicht in de manier waarop we met deze uitdagingen om kunnen gaan. De resultaten van de Benchmark Jeugdhulp worden later dit voorjaar bekend gemaakt. Eerste inzicht is dat dit onderzoek bevestigt wat gemeenten aangeven; dat de transformatie meer tijd vraagt (en daarmee geen overhaaste daadkracht vanuit het Rijk nodig heeft) en meer financiële middelen).

Tijdens het Benchmark Jeugdhulp is door de onderzoekers de opmerking gemaakt dat het opvallend is dat in Berkelland de specifieke uitkering voor jeugdhulp terugloopt van 2016 tot en met 2018. Dit terwijl deze inkomsten voor andere gemeenten in de Achterhoek een stijgende trend laten zien in datzelfde tijdvak. Onderstaand is een grafiek opgenomen met het verloop van de specifieke uitkering jeugdhulp voor de verschillende gemeenten.

Opvallend is het verschil in ontwikkeling per gemeente. In Aalten, Oost Gelre en Winterswijk laat de specifieke uitkering Jeugdhulp een sterke stijging zien. In Bronckhorst, Montferland en Oude IJsselstreek daalt de uitkering aanvankelijk, maar is er van 2017 naar 2018 sprake van een stijging. Alleen in Berkelland is sprake van een dalende specifieke uitkering over de hele periode.

Dit beeld moet genuanceerd worden door rekening te houden met het deel van de specifieke uitkering dat gebaseerd is op feitelijke uitgaven in het jaar dat twee jaar voorafging aan het begrotingsjaar (zogenaamde T-2 financiering). Het gaat hierbij om de kosten voor Voogdij en 18+. De gedachte is dat deze kosten zo afhankelijk zijn van de aanwezigheid van een instelling met vervangende voogdij binnen de gemeentegrenzen, dat vergoeding van deze lasten op basis van een objectieve maatstaf niet goed mogelijk is en te veel financiële risico's voor de betreffende gemeenten oplevert. Wanneer we dus alleen kijken naar het objectieve deel van de specifieke uitkering ontstaat een meer genuanceerd beeld:

Opvallend is dat Oost Gelre en Bronckhorst nu tot de gemeenten behoren waarvan de inkomsten over de hele periode dalen. In Oude IJsselstreek, Winterswijk en Aalten nemen de inkomsten over de hele periode toe. Terwijl Berkelland met Montferland na een aanvankelijke daling van 2016 naar 2017, in 2018 weer een stijgende trend laten zien.

Dit leidt tot de conclusie dat de inkomstenontwikkeling van een gemeente in hoge mate afhankelijk is van de mate waarin zich instellingen voor Voogdij binnen de gemeentegrenzen bevinden. Met name in Oost Gelre is die invloed goed zichtbaar.

Een verklaring voor de vraag waarom de inkomsten in Berkelland alleen maar zijn gedaald is de volgende. In de loop van 2015 zijn er verschillende instellingen voor Voogdij gestopt met de activiteiten in Berkelland. Voor 2015 waren de inkomsten gebaseerd op historische gegevens (2013). Dat geldt in zekere zin ook voor 2016. Relatief waren in die jaren de inkomsten te hoog omdat deze gebaseerd waren op een situatie dat er nog instellingen voor voogdij in onze gemeentegrenzen waren. In de praktijk maakten we daarvoor geen of veel minder kosten.

Dit verklaart ook waarom de andere Achterhoekse gemeenten veelal meteen met tekorten geconfronteerd werden terwijl daar in Berkelland pas vanaf 2017 sprake van was.

De volgende algemene punten zijn tussentijds uit de benchmark Jeugdhulp naar voren gekomen:

- in de afgelopen 3 jaar hebben de meeste gemeenten een stijging van kosten gehad die o.a. wordt veroorzaakt door een stijging in volume en prijsstijgingen.
- het volume stijgt onder andere doordat de jeugdhulp dichterbij georganiseerd is, waardoor eerder problematiek in beeld komt.
- de uitvoeringskosten zijn in de meeste gemeenten ook gestegen.
- veel gemeenten sturen op het verminderen van de instroom en passende zorg (duur en resultaat) door heldere instructies, training en werkbegeleiding aan de lokale toegangsteams. Kostenbewustzijn, de boodschap 'goed genoeg', eigen kracht /netwerk/algemene voorzieningen en tussentijds evalueren van zorg zijn daarbij leidende principes.

- daarnaast wordt gestuurd aan de voorkant (verminderen instroom) door een stevige samenwerking met verwijzers, zoals huisartsen (zoals met POH jeugd), scholen en GI's. Zo zijn er gemeenten die hebben ingeregeld dat de definitieve beslissing om hulp in te zetten bij de gemeente ligt.
- gemeenten sturen aan de achterkant (uitstroom) door budgetplafonds (dit heeft een tijdelijk effect) en volumeafspraken (heeft langer effect) met zorgaanbieders te maken. Zorgaanbieders hebben dan een bedrijfsmatige prikkel om bedrijfsvoering te richten op het leveren van kortdurende en doelmatige zorg. Ook te laat factureren wordt afgestraft met niet uitbetalen. Er zijn gemeenten die een maximale duur van een traject bepalen. Met aanbieders met de grootste omzet worden over deze onderwerpen op zeer regelmatige basis contractgesprekken gevoerd.
- het beste financieel resultaat ziet men als deze bedrijfsmatige aanpak wordt gecombineerd met het versterken van de samenwerking op het niveau van uitvoering.
- in veel gemeenten komt de visie in de knel door financiële tekorten. Zo staan algemene en preventieve voorzieningen onder druk, omdat deze gemakkelijker te beëindigen zijn dan te sturen op instroom en uitstroom in jeugdhulp.

Als gemeente onderzoeken we momenteel wat we met deze aanbevelingen kunnen doen.

5.4 SPOOR 4: INZET BINNEN DE REGIO

TRANSFORMATIEPLAN JEUGD ACHTERHOEK

In regionaal verband is eind 2018 een transformatieplan Jeugd met gemeenten, zorgaanbieders en cliëntenraden neergezet. Deze dient in onze regio als het inhoudelijke richtsnoer voor de gewenste transformatie van de jeugdhulp voor de komende 4-6 jaar.

Aan de hand van te realiseren maatschappelijke effecten zijn plannen bedacht langs 6 actielijnen. Eerste prioriteit krijgen de actielijnen 'Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien' en 'Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen'. Binnen de eerste actielijn willen we dat meer kinderen bij (een van de) ouders opgroeien en dat zij anders in een pleeggezin of gezinshuis opgroeien. We willen het aantal kinderen verminderen dat langdurig in een professionele setting (residentieel) of gesloten woont. Binnen de tweede actielijn willen we dat meer kinderen uit de regio op tijd passende zorg krijgen. Verschillende initiatieven zijn opgestart die de pleegzorg versterken (zoals een wervingscampagne). Daarnaast was er op 18 maart in Berkelland een regionale startbijeenkomst met enkele grote jeugdhulpaanbieders, de GI's en lokale teams. Met elkaar is gesproken hoe we de wachttijd kunnen verkorten en hoe we ambulante jeugdhulp kunnen versterken zodat residentieel verblijf kan worden voorkomen of afgebouwd.

PREVENTIEPLATFORM JEUGD OOST ACHTERHOEK

Sinds de zomer van 2017 neemt Berkelland deel aan het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek (PPJ). In dit platform zijn alle partners vertegenwoordigd die nu al werken aan het voorkomen van problemen bij het opgroeien en opvoeden. Het Preventie Platform Jeugd zet zich in voor het gezond, stabiel en veilig opgroeien van kinderen en jongeren tot en met 23 jaar. Op basis van signalen uit ieders praktijk die iedereen herkent, zoekt men naar evidence based methoden om die vervolgens in Oost Achterhoeks verband gezamenlijk uit te rollen.

De gezamenlijke acties van het PPJ zijn gericht op:

- organiseren van laagdrempelige activiteiten (off en online) voor en met inwoners om in gesprek te komen over ontwikkelvragen (kinderen), opvoedingsvragen (ouders) en beginnende problemen (beiden)
- verbeteren van de signaleringsfunctie van inwoners en 0^e en 1^e lijns professionals en hun vaardigheden om moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken
- inwoners en professionals beter bekend maken met beschikbare ondersteuning en initiatieven, zodat inwoners de weg vinden naar goede preventieve ondersteuning
- preventieve ondersteuning ontwikkelen als het er nog niet is.

ACHTERHOEK IN BEWEGING

Berkelland neemt samen met de Achterhoekse gemeenten deel aan het samenwerkingsverband 'Achterhoek in Beweging'. Gezamenlijk stellen we de kracht van sport en bewegen en een gezonde leefstijl centraal binnen de Achterhoek. Vanuit de uitvoeringsagenda werken we aan de thema's: gezonde jeugd, vitaal ouder worden, uniek sporten, open club/vitale sportparken en talentontwikkeling. We maken verbindingen tussen sport en de zorgsector, volksgezondheid, onderwijs en ondernemers en realiseren brede samenwerkingsverbanden. Belangrijk is vanuit de regionale aanjaagfunctie de vertaling te maken naar lokale uitvoering met lokale partners. Op deze manier wordt sport als middel ingezet om bij te dragen aan een vitale samenleving.

5.5 SPOOR 5: KRITISCH KIJKEN NAAR DE REGULIERE UITGAVEN

Binnen het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' hebben we een exercitie gedaan om te komen tot een scherpere begroting. We lopen hierin het volgende proces:

1. WELKE 'LUCHT' ZIT ER IN DE BUDGETTEN?

In de loop der jaren is op verschillende begrotingsposten ruimte ontstaan: een deel van het begrootte bedrag werd daar (de laatste jaren) structureel niet benut. Daarnaast was er te weinig samenhang tussen de nieuwe taken en de onderdelen die nauw gelieerd zijn aan die nieuwe taken, maar die al eerder onderdeel uitmaakten van de gemeentelijke begroting. Bovendien was er geen regie op het totaal. Dit maakt dat er op begrotingsposten begrotingsruimte is ontstaan. Nu al deze posten samenkomen in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' is het wenselijk om alle begrotingsposten die niet gebaseerd zijn op zorg in natura of PGB, kritisch tegen het licht te houden. Daarnaast is de reikwijdte van het nieuwe programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' groter dan de nieuwe taken die we in het kader van de transitie uitvoeren (Wmo en jeugdwet). Deze onderdelen lagen tot nu toe minder onder de loop. Het is wenselijk om, gezien de taakstelling, de uitgangspunten van eerder genomen besluiten opnieuw kritisch onder de loop te nemen omdat we hier nu mogelijk anders over denken.

Daarom is nu voor elke begrotingspost een meerjarige analyse gemaakt van het historisch gebruik van de middelen. Voor de begrotingsposten waar meerdere jaren geen volledig gebruik van is gemaakt, is de vrijval vastgesteld. Ook bij de andere begrotingsposten is de afweging gemaakt of er voor 2020 en verder vrijval wordt verwacht. Het totaal van deze bedragen geven we aan als de vrijval die vanaf 2020 optreedt. Vanzelfsprekend gaan we al per 2019 uit van de aangepaste beschikbare budgetten. Bij nieuwe collegevoorstellen waar structurele dekking benodigd is, wordt dus niet verwezen naar ruimte die we bestempeld hebben als 'vrijval', maar wordt nieuwe structurele dekking gevraagd.

Niet elk noodzakelijk beleid is van te voren te voorspellen. Daarnaast is er tijdelijk beleid waarvan mogelijk de noodzaak ontstaat om dit structureel te maken (bijvoorbeeld naar aanleiding van acties uit het uitvoeringsprogramma). Door deze vrijval als stelpost op te nemen binnen het sociaal domein sorteren we voor op toekomstige ontwikkelingen. Deze stelpost wordt mogelijk ingezet bij de evaluatie van het uitvoeringsprogramma in de eerste helft van 2020, waarin wordt besloten welke plannen uit het uitvoeringsprogramma een structureel karakter zouden moeten krijgen.

2. WELKE STURINGSMOGELIJKHEDEN HEBBEN WE BINNEN HET REGULIERE BUDGET?

Binnen de reguliere uitgaven hebben we per begrotingspost gekeken of we de mogelijkheid hebben om te sturen. Per begrotingspost hebben we daarbij de volgende vragen gesteld:

- a) mogen we sturen, of is er sprake van een (wettelijke) verplichting?
- b) is het mogelijk om te sturen?
- c) is het wenselijk om te sturen?
- d) per wanneer kunnen we sturen?

Hieruit volgt dat we de volgende richting kiezen.

Nu niet actief bijsturen:

- een aantal subsidies is niet verplicht, maar we zijn van mening dat deze meerwaarde hebben doordat door het bestaan van algemene voorzieningen zwaardere inzet voorkomen wordt. Het gaat hier bijvoorbeeld om Sociaal Raadslieden Werk, Maatjesprojecten, voorlichting aan zwangeren en de Berkellandse uitdaging en Stichting KIM. Deze inzet gaat door. Wel wordt met elke aanbieder gesprekken gevoerd om te onderzoeken wat wordt gedaan, hoe wordt verantwoord en of het met minder kan.
- voor ouderenzorg worden er ruim 20 en voor jeugd- en jongerenwerk worden er 7 subsidies verstrekt ter ondersteuning van verenigingen. Dit is geen verplichting, maar is vastgelegd in de ASV en een beleidsregel. Het besparingspotentieel is beperkt en de onrust onder inwoners en verenigingen/stichtingen bij afschaffing waarschijnlijk groot. Deze verstrekking van subsidies wordt gecontinueerd.
- een aantal taken zijn wettelijk (verwijsindex, JGZ). Hier is geen directe mogelijkheid om te sturen.

Nu wel (actief) sturen:

- bij de Gemeenschappelijke Regelingen (zoals de GGD), de Gecertificeerde Instellingen en Veilig Thuis is er beperkte invloed om te sturen. Daarnaast is een groot gedeelte van de werkzaamheden wettelijk verplicht. We sturen nu niet direct op deze posten door zaken niet meer te doen, maar zijn wel kritisch op de bijdragen die worden gevraagd. We wegen af wanneer we keuzevrijheid hebben en waar het gaat om wettelijke taken.
- in het maatwerk van de GGD is in tegenstelling tot de wettelijke taken wel ruimte om te sturen. In het extra contactmoment adolescenten zien we mogelijkheden om de kosten te verlagen. Het besparingspotentieel is € 3500,-.
- op mantelzorg wordt nu flink geïnvesteerd, door een cursus (€19.500), een mantelzorgverwendag en mantelzorgwaardering (€70.000), door de voucherregeling (ruwe inschatting €170.000) en door het nieuw op te zetten Knooppunt Mantelzorg (incidenteel €250.000; na oprichting € 100.00 – 150.000). De totale uitgaven op mantelzorg zijn €509.500. Mantelzorg is echter ook belangrijk om meer inzet van zwaardere hulp te voorkomen. De ondersteuning versoberen we licht door één in plaats van twee cursussen 'de kunst van het zorgen' per jaar aan te bieden en de ondersteuning door andere aanbieders te verlagen. De lijn die we voor de voucherregeling hanteren, is de volgende: we continueren de regeling in 2020. We brengen de overheadkosten drastisch naar beneden door ons te richten op aansluiting bij de meedoenapplicatie en we onderzoeken of de eigen bijdrage verhoogd kan worden. Daarnaast voeren we een aanbestedingsprocedure uit om te onderzoeken of we financieel beter een schoonmaakorganisatie op de uitvoering kunnen zetten in plaats van de huidige zorgaanbieder. Het besparingspotentieel hierin is €15.000,- exclusief de besparing op de voucherregeling (deze is nu nog niet te bepalen).
- door inzet van de projectleider dementie is het mogelijk de structurele inzet van het dementienetwerk in 2019 en 2020 te verlagen. Dit levert een eenmalige besparing op van €2.000,-.
- de welzijnsraad heeft nu 9 leden. We zien en merken dat de welzijnsraad een belangrijke adviesrol vervult en zeer betrokken is. In de loop van de tijd is de welzijnsraad gegroeid van 6 naar 9 leden. Via natuurlijk verloop (als mensen afscheid nemen) gaan we daarom terug naar de oorspronkelijke zes leden. Het besparingspotentieel per jaar (?) is €2.000,-.
- de Begeleide Omgangsregeling is een gewenst aanbod, maar de manier van financieren is niet gunstig bij een lage afname van producten. We willen doorgaan met dit aanbod, maar de wijze van financiering in 2019 veranderen. Het besparingspotentieel is €2.000,-.
- de expertisetafel jeugd is ingericht om stagnerende problematiek te bespreken. We verwachten met een inzet de komende drie jaar de reguliere processen op orde te hebben, waardoor de inzet van de expertisetafel hopelijk niet meer noodzakelijk is. Het besparingspotentieel is 9.000,-.
- voor de Lokale Inclusie Agenda (LIA) is vanaf 2019 € 150.000,- begroot. We verlagen dit budget naar € 75.000,-. Het hebben van een LIA is een wettelijke verplichting waar we invulling aan moeten geven, bijvoorbeeld in het stimuleren van toegankelijkheid en bewustwording. We hebben hierin als gemeente nog stappen te maken. De vorm is echter vrij. We willen in het vierde kwartaal van 2019 evalueren wat er in 2018 en 2019 is gedaan en deze evaluatie vormt de input voor de speerpunten voor LIA in 2020 en verder. Daarvoor kunnen we een bijgesteld budget als uitgangspunt nemen. Daarbij gaan we er vanuit dat inclusie onderdeel wordt van de reguliere werkprocessen en dat er daarbij ook in reguliere budgetten ruimte moet worden gecreëerd voor inclusie. Een voorbeeld daarvan in de herinrichting van de centrumgebieden. Een ander voorbeeld is de ondernemingslening, waar in 2019 €80.000 voor is geraamd. Als uit het onderzoek onder ondernemers blijkt dat er behoefte is aan een dergelijke lening, verwachten we deze te kunnen borgen buiten de begroting van LIA om, zodat hier vanaf 2020 vooralsnog geen middelen vanuit LIA uit gereserveerd hoeven te worden. Het streven is de Lokale Inclusie Agenda met name te borgen d.m.v. capaciteit en bewustwording, zodat ook met dit lagere budget resultaat te behalen is. Het besparingspotentieel hierbij is €75.000,-.

3. WAT IS HET RESULTAAT?

Op een aantal punten is het nog niet mogelijk om een concreet bedrag te koppelen aan het besparingspotentieel. Voor een aantal mogelijkheden gaat het om beleidskeuzes waar pas na inzet te zien is wat de uiteindelijke besparing oplevert.

Dit besparingspotentieel is wel goed te duiden bij vrijval. Zoals ook in hoofdstuk 4.2 is aangegeven, is deze vrijval voor een groot deel te danken aan het beëindigen van de subsidierelatie met Betula (bij benadering € 150.000 in 2019 oplopend tot € 400.000 in 2021). Met het einde van Betula is het echter wel noodzakelijk bepaalde taken in te vullen die hierdoor niet meer worden gedaan op het gebied van algemene voorzieningen. Dit is met name van

belang omdat anders meer gebruik gemaakt zal worden van zwaardere voorzieningen, met name op de langere termijn.

Samenvattend geeft dit het volgende beeld:

	2019	2020	2021	2022
Vrijval	€ 413.668	€ 432.321	€ 825.668	€ 825.668
Optionele sturing	€ 48.856	€ 151.650	€ 151.650	€ 161.060
Totaal	€ 462.524	€ 583.971	€ 977.318	€ 986.728

BIJLAGE 1 INDICATOREN BIJ DE MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN

THEMA 1: WERKEN VANUIT DE BEDOELING

Indicator	Nulmeting
Clïëntervaringsonderzoek Jeugd en Wmo: tevredenheid inwoners (over keukentafelgesprek). Voor jeugd weergave % vaak/ altijd. Voor Wmo % (helemaal) mee eens.	JEUGD Jongeren: De hulpverleners weten genoeg om mij/mij en mijn kind te kunnen helpen: 84% Ik voel mij serieus genomen door de hulpverleners: 85% Ik word met respect behandeld door de hulpverleners; 91% Ouders: De hulpverleners weten genoeg om mij/mij en mijn kind te kunnen helpen: 84% Ik voel mij serieus genomen door de hulpverleners: 87% Ik word met respect behandeld door de hulpverleners: 94% WMO Ik vind de kwaliteit van de ondersteuning die ik krijg goed: 89% De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag: 88%
Sociale kaart sociaal domein	Nog niet gereed
Document met samenwerkingsafspraken (convenant) op lokaal niveau	Nog niet gereed
Aantal organisaties dat heeft deelgenomen aan werksessies waarin werkmethodek WVDB toegelicht is	7
Uitgewerkte casussen waarin duidelijk is wat WVDB is	3
Aantal huishoudens waarvoor maatwerk is geboden door een samenwerking van VMK en SDOA	3
Er is één verordening sociaal domein	Nog niet gereed, er zijn nu separate verordeningen per wet (Wmo, Participatiewet en jeugdwet)

THEMA 2: MEEDOEN

Indicator	Nulmeting
Aantal beschut werk plekken in de kernen	Het aantal beschut werk binnen plekken bedraagt op 1-1-2019: Werkbaan Oost: 57, Martin's lijstenmakerij: 9; Zozijn: 5 ; Werkbedrijf Parlijn; 11 en kringloop Warm: 3
Netto arbeidsparticipatie	67,00%
Aantal vroegtijdige schoolverlaters	0,90%
Aantallen Jimmy's, deelnemers aan activiteiten	Maart 2019: 26 Jimmy's. 1688 jongeren, 48 ouders en 290 andere volwassenen die in 2018/2019 een bijdrage aan Jimmy's leverden en/of aan een activiteit van Jimmy's deelnamen

Aantal jongeren dat is versterkt in hun persoonlijke ontwikkeling (richting school, voorkomen schooluitval, werk/zelfstandig ondernemerschap).	Maart 2019: 33
aantal jongeren waarbij duurdere zorg is voorkomen of waarbij duurdere zorg is afgeschaald	Maart 2019: 3
Aanwezigheid sociale kaart	Er is nog geen sociale kaart aanwezig.
Percentage eenzame inwoners gemeente Berkelland	37,40%
Aanwezigheid toegankelijk overzicht meedoenvoorzieningen (applicatie)	De meedoenapplicatie is nog niet gereed.
Aantal deelnemers training 'Goed omgaan met dementie'	68
Aantal sportverenigingen met een aanbod voor 60+-ers	112
Aantal deelnemers kennistest samendementievriendelijk	194
Aantal deelnemers online training gemeente 'Omgaan met dementie'	28
Aanbod dagvoorzieningen voor mensen met dementie	20
percentage statushouders dat gebruik maakt van inburgeringsvoorzieningen	71 statushouders volgden in 2018 een inburgeringstraject
Invulling taakstelling huisvesting statushouders	eerste helft 2019 is dit 33.
Aantal participatieverklaringen per jaar	6
Kosten lange ritten (vanaf 20 kilometer)	2,05 €
Kosten korte ritten (tot 20 kilometer); reguliere reiziger	0,92 €
Kosten korte ritten (tot 20 kilometer); reiziger met Wmo-voorziening	0,43 €
Overzicht van vervoersaanbod in de verschillende kernen.	*Zie onderstaande tabel

* Overzicht van vervoersaanbod in de verschillende kernen

Wie?	Waar?	Wat?
Arriva	Regionaal	Regulier openbaar vervoer
Syntus	Regionaal	Regulier openbaar vervoer
Valys	Bovenregionaal (>25 km)	Commercieel vervoer Voor inwoners met mobiliteitsbeperking Vervoer naar locaties waar lokale vervoerssystemen niet komen
ZOOV	Regio Achterhoek	Aanvullend vervoer, onder andere: Leerlingenvervoer SW vervoer Wmo vervoer
Buurtbus Arriva	Regionaal	Bussen worden gereden door vrijwilligers
Vleermoesbus	Voormalig gemeente Neede	Vrijwilligersvervoersdienst Vervoer van kamer-tot-kamer
Naoberbus	Binnen gemeente Berkelland, m.u.v. voormalig gemeente Neede	Vrijwilligersvervoersdienst Vervoer van kamer-tot-kamer
Vervoersdienst Berkelland	Voornamelijk van Berkelland naar bestemmingen buiten Berkelland	Vrijwilligersvervoersdienst Onderdeel van Betula Vrijwilligers rijden met eigen auto

THEMA 3: VEILIG THUIS EN IN DE BUURT

Indicator	Nulmeting
Aantal meldingen van professionals en inwoners bij Veilig Thuis	In 2017 waren er 105 adviesvragen en 155 meldingen bij Veilig Thuis. In 18 % van de meldingen is een inwoner de melder, in 82 % van de gevallen een professional.

Aantal jongeren dat in beeld is gekomen door de quickscan gedaan door de regietafel Jongeren (inzicht in overlast gevende en kwetsbare jongeren).	35 jongeren in Neede, 23 in Borculo 15 in Eibergen in de jaren 2017 / 2018
Aantal unieke (kwetsbare) cliënten ondersteuning thuis	In 2018 kent Berkelland 331 unieke cliënten voor Ondersteuning Thuis
Aantal deelnemers dat een cursus valpreventie volgt.	70
Aantal deelnemers aan project heerlijk thuis/langer veilig thuis.	Project is gestart, cijfers volgen medio 2019
Score van de gemeente Berkelland op 'woonomgeving'.	Berkelland scoorde 49 (op een schaal van 0 tot 100) t.o.v. 50 als landelijk gemiddelde (2017).
Percentage buurtbewoners dat voor elkaar klaar staat.	72% van de inwoners staat klaar voor de ander in Berkelland, t.o.v. 61% in Nederland
Score van gemeente Berkelland op onderdeel 'Buurt als leefomgeving'.	De score in Berkelland is 8,1 t.o.v. 7,95 in Nederland.
Aantal kinderen per perceel/product	8,3 % van de jongeren tot 18 jaar heeft jeugdhulp (eerste half jaar 2018,). 0,8 % van de jongeren tot 18 jaar heeft een jeugdbeschermingsmaatregel (eerste half jaar 2018). 1,1 % van de jongeren tot 18 jaar woont in een residentiële voorziening (eerste half jaar 2018)
Aantal Veilig Thuis onderzoeken	18 onderzoeken (2017).
Ontwikkelingsachterstand kinderen 0-4 jaar, ouders van 0-4 jarigen met opvoedingsproblemen.	Ontwikkelingsachterstand: 9,75% van de 0-4 jarigen), ouders van 0-4 jarigen met opvoedingsproblemen (6% van de ouders van 0-4 jarigen). Dit aantal neemt op termijn af als de preventieve structuren sterker zijn.
Aantal complexe echtscheidingen.	20

THEMA 4: ARMOEDE

Indicator	Nulmeting
Oprichting Platform Financieel Gezond Berkelland (maatschappelijke organisaties; ervaringsdeskundigen en werkgeversorganisaties)	Er is nog geen Platform Financieel Gezond Berkelland
Het aantal casusoverleggen en oplossingsgerichte voorstellen en acties vanuit het Platform Financieel Gezond Berkelland	Er is nog geen Platform Financieel Gezond Berkelland
Het aantal gebruikers / bezoekers van de webapplicatie meedoenarrangement/minimaregelingen	De meedoenapplicatie is nog niet gereed
Het aantal interventies dat vanuit Schuldhulp Op Maat en Humanitas thuisadministratie wordt ingezet	Humanitas thuisadministratie: 34 interventies (2018) Schuldhulp Op Maat: 100 klanten in behandeling genomen en 46 interventies afgesloten (2018)
De directe en indirecte oorzaken van armoede zijn in beeld	Hiervan is nu nog geen overzicht
Deelname en inzet pilot Vroegsignalering waarin aandacht wordt besteed aan de oorzaak van de betalingsachterstanden. In veel gevallen is er hierbij sprake van zogenaamde live events	pilot Vroegsignalering start begin 2019
Het aantal geslaagde (re-integratie) trajecten richting regulier werk	Instroom: 142 klanten Uitstroom: 224 klanten
Ontwikkeling van inwoners binnen de keten Meedoen- Participatie en Werk	SDOA deelt klanten in in drie groepen, te weten Meedoen, Perspectief en Werk. Cijfers januari 2019: Meedoen: 209 klanten Perspectief: 214 klanten Werk: 136 klanten

Het aantal inwoners met een laag inkomen	SDOA: participatiewet 1-1-2019 : 556. Collectieve zorgverzekering 2017: 1538. Bijzondere bijstand 2017: 918. Individuele inkomenstoeslag 2017 : 245
De resultaten vanuit de pilot integraal werken SDOA-VMK	Pilot is begin 2019 gestart. Er zijn nog geen resultaten bekend.
Aantal casussen dat in samenwerking SDOA-VMK wordt opgepakt	0

THEMA 5: GEZONDE LEEFSTIJL

Indicator	Nulmeting
Meer (kwetsbare) inwoners voldoen aan Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen. (NNGB)	64,4% van de Berkellandse inwoners (19+) voldoet aan de norm.
Het aantal Berkellanders dat deelneemt aan een Gecombineerde LeefstijlInterventie (GLI)	0
Het aantal Berkellanders die vanuit een Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) duurzaam uitstromen naar regulier sport- en beweegaanbod.	0
% Berkellanders dat lid is van een sportvereniging.	13.306 mensen zijn lid van een sportvereniging. Dit is 30% van Berkellandse bevolking.
% Berkellanders dat beweegt in ongeorganiseerd verband.	Nulmeting kan in 2019 gedaan worden.
Aantal scholen met 'gezonde school certificaat'/ Vignet	Aantallen certificaat Gezonde School: Basisonderwijs: 2 Voortgezet Onderwijs: 2 (locaties Assink) Voortgezet Speciaal Onderwijs: 1 Op 6 locaties lopen er trajecten tot Gezonde School locaties.
Aantal verenigingen met 'gezonde sportkantine'	Bij 2 verenigingen loopt een traject.
Er zijn minder kinderen/jongeren met overgewicht.	In Berkelland gelden ten aanzien van overgewicht/obesitas de volgende percentages (cijfers 2016-2018): 10% in de leeftijd 3 jaar en 9 maanden; 9 % in de leeftijd 5-6 jaar; 15% in de leeftijd 9-10 jaar; 14% in de leeftijd 12-13 jaar.
Het alcohol en drugsgebruik onder jongeren is afgenomen.	In 2015 heeft: 27% van de Berkellandse jongeren recent vijf of meer glazen alcohol gedronken (bingedrinken); 3% van de Berkellandse jongeren recent softdrugs gebruikt; 1% van de Berkellandse jongeren ooit harddrugs gebruikt; 1% van de Berkellandse jongeren ooit lachgas gebruikt.
Het aantal klanten van SDOA dat gebruik maakt van de meedoenregeling 'Sociaal culturele en sportieve activiteiten'.	In 2018 hebben 156 klanten (met kinderen) gebruik gemaakt van de participatieregeling, hieronder vallen uitgaven voor sport en cultuur.
Het aantal statushouders dat deelneemt aan het project 'Sport Werkt' en wordt toe geleid richting een sport- en beweegaanbieder.	Aantal 2017-2018: 4 trajecten met in totaal 44 deelnemers. In 2019 kan een nulmeting voor toeleiding richting sport- en beweegaanbieders worden gedaan.
Het aantal inwoners dat via het loket of projecten Uniek Sporten is doorgeleid naar een sportvereniging.	0

Aantal deelnemers aan projecten met betrekking tot valpreventie en 'walking sports'.	In 2018 hebben 70 mensen deelgenomen aan valpreventie training in 4 kernen. Er zijn in 2019 nog 0 deelnemers aan 'Walking sports' activiteiten.
Aantal deelnemers aan wijk sportgroepen senioren	Deelname 2017- 2018: 4 Wijk sportgroepen met 38 deelnemers
Aantal verenigingen dat inzet op het concept 'open club' / 'vitaal sportpark'.	2 verenigingen hebben hier op ingezet.
Aantal deelnemers aan project 'laagdrempelige beweegvoorziening voor mensen met dementie en mantelzorgers'.	0
Het aantal gebruikers van Fitavie.	0
Het aantal inwoners dat wordt doorverwezen naar JFSC na intake bij SDOA of VMK-team.	0
Het aantal sportaccommodaties waar een mindervaliden toilet aanwezig is	In 2019 inventarisatie en nulmeting.

THEMA 6: MANTELZORG

Indicator	Nulmeting
Meer mantelzorgers zijn in beeld bij gemeente Berkelland: Gebruikers voucherregeling Gebruikers mantelzorgwaardering Deelnemers mantelzorg verwendag	25 mantelzorgers (februari 2019) 634 gebruikers (december 2018) 70 deelnemers (november 2018)
Aantal gebruikers van mantelzorgondersteuning: Mantelzorgcafés Alzheimercafé NAH café Cursus de Kunst van het Zorgen en Loslaten Voucherregeling (zie vorige) Mantelzorgwaardering (zie vorige) Mantelzorg verwendag (zie vorige) Gebruikers van het project zorgvrijwilligers VIT	Gemiddeld 10 per café (februari 2019) 30-35 bezoekers per keer (februari 2019) 20 bezoekers (februari 2019) 20 deelnemers per jaar (december 2018) 25 mantelzorgers (februari 2019) 634 gebruikers (december 2018) 70 deelnemers (november 2018) 8 gebruikers (december 2018)
Aantal (over)belaste mantelzorgers in gemeente Berkelland	Peildatum januari 2017: Aantal mantelzorgers 15 jaar en ouder: 11.211 Mantelzorgers die langdurig zorgen: 9.810 Mantelzorgers die langdurig en intensief zorgen: 1.927 Zwaarbelaste mantelzorgers: 964

